Karoliina Sarajärvi ja Veikko Virkkunen

Syötteen yritystutkimus 2010

Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja B 152

Veikko Virkkunen
Erätie 1
93280 Syöte
veikko.virkkunen@metsa.fi

Översättning: Firma Pimma Åhman

Kansikuva: Koiravaljakot Syötteen kansallispuiston tykkymaisemissa.
Kuva: Jorma Jämsen / Erä-Ohto Oy

Tämä tutkimus toteutettiin osana Euroopan unionin Euroopan aluekehitys-rahaston osarahoittamaa Syötteen lumoa -hanketta.

ISO 14001
DNV
SERTIFIOITU ORGANISAATIO
© Metsähallitus 2011

ISSN-L 1235-8983
ISSN 1799-5388 (verkkojulkaisu)
ISBN 978-952-446-854-1 (pdf)

Karoliina Sarajärvi ja Veikko Virkkunen

Syötteen yritystutkimus 2010

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto

Vipuvoimaa
EU:lta
2007–2013

POHJOIS-POHJANMAAN LIITTO
Council of Oulu Region

SYÖTE

METSÄHALLITUS

KUVAILULEHTI

JULKAISIJA	Metsähallitus	JULKAISUAIKA	23.5.2011
TOIMEKSIANTAJA	Metsähallitus	HYVÄKSYMISPÄIVÄMÄÄRÄ	
LUOTTAMUKSELLISUUS	Julkinen	DIAARINUMERO	2334/52/2011
SUOJELUALUETYYPPI/ SUOJELUOHJELMA	kansallispuisto, Natura 2000 -alue, valtion retkeilyalue, virkistysmetsä, luonnonsuojelualue		
ALUEEN NIMI	Syötteen kansallispuisto, Iso-Syötteen retkeilyalue, Syötteen virkistysmetsä, Soiperoisen luonnonsuojelualue, Kylmäluoman retkeilyalue		
NATURA 2000 -ALUEEN NIMI JA KOODI	Syöte FI1103828, Maaselkä FI1103813, Latva–Korte–Kärppävaara FI1105407, Salmitunturi–Rääpysjärvi FI1105405, Kylmäluoma FI1105413		
ALUEYKSIKKÖ	Pohjanmaan luontopalvelut		

TEKIJÄ(T)	Karoliina Sarajärvi ja Veikko Virkkunen
JULKAISUN NIMI	Syötteen yritystutkimus 2010
TIIVISTELMÄ	Syötteen kansallispuisto sijaitsee Koillismaalla, Pudasjärven kaupungin sekä Taivalkosken ja Posion kuntien alueella. Syötteellä suoritettiin touko-elokuussa 2010 yritystutkimus, jolla selvitettiin Syötteen suojelualueilla (Syötteen kansallispuisto, Iso-Syötteen retkeilyalue, Syötteen virkistysmetsä, Soiperoisen luonnonsuojelualue ja Kylmäluoman retkeilyalue) toimivien luontomatkailuyritysten toimintakenttiä ja erityisesti Syötteen kansallispuiston merkitystä yritysten toiminnassa. Tutkimuksen tuloksia hyödynnetään alueen hoidon ja käytön suunnittelussa, virkistyskäytön kehittämisessä ja alueelle vuonna 2011 valmistuvassa luontomatkailusuunnitelmassa. Yritystutkimukseen osallistui 22 Syötteen suojelualueilla ja niiden vaikutusalueella toimivaa yritystä, joista 13 ilmoitti käyttävänsä suojelualueita liiketoiminnassaan. Yritysten yleisimmät toimialat olivat ravitsemispalvelut (73 % vastanneista) ja ohjelmapalvelut (73 %). Noin 70 % yritysten asiakkaista oli suomalaisia. Yrityksissä toimi yleensä yhdestä kolmeen vakituista kokopäiväistä työntekijää ja osa-aikaisia työntekijöitä oli yleisimmin neljä. Yhteensä tutkimukseen osallistuneet yritykset työllistivät 156 henkilöä. Yritykset pitivät Syötteen kansallispuiston merkitystä toiminnalleen erittäin suurena. Tärkeimpiä aktiviteetteja olivat opastetut retket ja vaellukset, lumikenkäily sekä koiravaljakkoajelut. Alueen palveluista parhaiksi arvioitiin palvelurakenteet maastossa, polttopuuhuolto, maasto-opasteet ja jätehuolto. Heikoimmat arviot saivat Metsähallituksen tarjoama koulutus ja erityisryhmien palvelut. Yritykset toivoivat palveluiden kehittämistä ja koulutusten järjestämistä. Matkailun toimialan edellytykset ja taloudellinen kannattavuus nähtiin melko hyviksi. Yli puolet yrityksistä arvioi tekevänsä keskimääräistä enemmän yhteistyötä alueen muiden yritysten kanssa. Yhteistyö Metsähallituksen kanssa, varsinkin luontokeskuksen kautta, koettiin erityisen toimivana. Yritykset pitivät kestävän luontomatkailun periaatteita hyväksyttävinä ja oman toimintansa kannalta toteuttamiskelpoisina. Yritykset arvioivat toimintansa pysyvän ennallaan tai kasvavan tulevaisuudessa. Syötteen kansallispuiston merkitys yrityksille näyttäisi olevan kasvussa, ja uusien tuotteiden kehittämisestä suojelualueille ollaan kiinnostuneita. Koillismaan ja varsinkin Syötteen kansallispuiston matkailun tulevaisuus näytti yritysten silmissä valoisalta: 86 % vastanneista ennusti kansallispuiston matkailun kasvavan tulevaisuudessa jonkin verran tai merkittävästi.
AVAINSANAT	Syöte, Iso-Syöte, Kylmäluoma, kansallispuisto, retkeilyalue, yritystutkimus
MUUT TIEDOT	Samaan aikaan toteutettiin myös Syötteen kävijätutkimus. Tutkimukset toteutettiin osana Syötteen lumoa -hanketta.
SARJAN NIMI JA NUMERO	Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja B 152.

ISSN-L ISSN (ONLINE)	1235-8983 1799-5388	ISBN (PDF)	978-952-446-854-1
SIVUMÄÄRÄ	47 s.	KIELI	suomi
KUSTANTAJA	Metsähallitus	PAINOPAIKKA	
JAKAJA	Metsähallitus, luontopalvelut	HINTA	

PRESENTATIONSBLAD

UTGIVARE	Forststyrelsen	UTGIVNINGSDATUM	23.5.2011
UPPDRAGSGIVARE	Forststyrelsen	DATUM FÖR GODKÄNNANDE	
SEKRETESSGRAD	Offentlig	DIARIENUMMER	2334/52/2011
TYP AV SKYDDSOMRÅDE/ SKYDDSPROGRAM	nationalpark, Natura 2000-område, statens strövområde, rekreationsskog, naturskyddsområde		
OMRÅDETS NAMN	Syöte nationalpark, Iso-Syöte strövområde, Syöte rekreationsskog, Soiperoinen naturskyddsområde, Kylmäluoma strövområde		
NATURA 2000 -OMRÅDETS NAMN OCH KOD	Syöte FI1103828, Maaselkä FI1103813, Latva–Korte–Kärppävaara FI1105407, Salmitunturi–Rääpysjärvi FI1105405, Kylmäluoma FI1105413		
REGIONENHET	Österbottens naturtjänster		

FÖRFATTARE	Karoliina Sarajärvi och Veikko Virkkunen
PUBLIKATION	Företagsrundersökning i Syöte 2010
SAMMANDRAG	Syöte nationalpark ligger i nordöstra Österbotten, i Pudasjärvi stad och kommunerna Posio och Taivalkoski. I Syöte gjordes i maj–augusti 2010 en företagsundersökning, under vilken man utredde verksamhetsbranscherna hos de naturturistföretag som är verksamma på skyddsområdena i Syöte (Syöte nationalpark, Iso-Syöte strövområde, Syöte rekreationsskog, Soiperoinen naturskyddsområde och Kylmäluoma strövområde) och särskilt Syöte nationalparks betydelse för företagens verksamhet. Undersökningens resultat utnyttjas vid planeringen av områdets skötsel och användning, utvecklingen av rekreationsbruket och i den naturturismplan för området som blir klar år 2011. I företagsundersökningen deltog 22 företag som är verksamma på skyddsområdena i Syöte eller deras influensområden, och 13 av dessa uppgav att de nyttjar skyddsområdena i sin affärsverksamhet. De vanligaste verksamhetsbranscherna var restaurang- och cateringtjänster (73 % av svararna) och program (73 %). Ungefär 70 % av företagens kunder var finländare. Företagen hade i allmänhet en till tre fastanställda på heltid och oftast fyra deltidsanställda. De företag som deltog i undersökningen sysselsatte sammanlagt 156 personer. Företagen ansåg att Syöte nationalpark hade mycket stor betydelse för deras verksamhet. De viktigaste aktiviteterna var guidade utflykter och vandringar, snöskogång och hundspannsåkning. Servicekonstruktionerna i terrängen, vedförsörjningen, skyltningen i terrängen samt avfallshanteringen ansågs vara de bästa tjänsterna på området. Det sämsta betyget fick den utbildning som Forststyrelsen erbjuder och tjänsterna för specialgrupper. Företagen önskade att tjänsterna utvecklas och det ordnas mer utbildning. Förutsättningarna för turistnäringen och dess ekonomiska lönsamhet ansågs rätt goda. Över hälften av företagen uppgav att de samarbetar med övriga företag på området mer än genomsnittet. Svararna ansåg att samarbetet med Forststyrelsen, särskilt när det gäller naturumet, fungerade mycket bra. Företagen ansåg att principerna för hållbar utveckling var godtagbara och genomförbara i deras verksamhet. Företagen uppskattade att deras verksamhet hålls på samma nivå som i dag eller växer i framtiden. Syöte nationalparks betydelse för företagen verkar också öka i framtiden, och det fanns intresse för att utveckla nya produkter till skyddsområdena. Företagen såg turismens framtid i nordöstra Österbotten och i synnerhet i Syöte nationalpark som ljus: 86 % av svararna ansåg att turismen på området kommer att öka i någon mån eller betydligt i framtiden.
NYCKELORD	Syöte, Iso-Syöte, Kylmäluoma, nationalpark, strövområde, rekreationsskog, företagsundersökning
ÖVRIGA UPPGIFTER	År 2010 gjordes även en besökarundersökning i Syöte. Bägge undersökningarna ingick i projektet ”Syötteen lumoa”.
SERIENS NAMN OCH NUMMER	Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja B 152.

ISSN-L ISSN (ONLINE)	1235-8983 1799-5388	ISBN (PDF)	978-952-446-854-1
SIDANTAL	47 s.	SPRÅK	finska
FÖRLAG	Forststyrelsen	TRYCKERI	
DISTRIBUTION	Forststyrelsen, naturtjänster	PRIS	

Sisällys

1 JOHDANTO 7

2 YRITYSTUTKIMUKSEN TOTEUTUS 8
2.1 Alueen kuvaus 8
2.1.1 Syötteen kansallispuisto, Iso-Syötteen retkeilyalue, Syötteen virkistysmetsä ja Soiperoinen 9
2.1.2 Kylmäluoman retkeilyalue 11
2.2 Aineisto ja menetelmät 13

3 TULOKSET 14
3.1 Yritysten taustatiedot 14
3.1.1 Yritysten päätoimiala ja tuotteet 14
3.1.2 Yritysten asiakkaat 15
3.1.3 Yritysten henkilöstö 16
3.2 Syötteen suojelualueiden käyttö 17
3.2.1 Syötteen suojelualueiden käyttötavat ja käytön tarkoitus 17
3.2.2 Syötteen suojelualueiden tarjoamat mahdollisuudet 18
3.2.3 Metsähallituksen palveluiden arviointi 20
3.2.4 Metsähallituksen tuottama aineisto 22
3.3 Toimintaympäristö ja yhteistyö 24
3.3.1 Toimintaympäristö 24
3.3.2 Yritysten välinen yhteistyö 24
3.4 Kestävä luontomatkailu 25
3.5 EUROPARC Charter -yrityskumppanuus 26
3.6 Syötteen alueen kulttuuriperintö 26
3.7 Tulevaisuus 28
3.8 Toiveita ja terveisiä Metsähallitukselle 30

4 TULOSTEN TARKASTELU 31

KIITOKSET 33

LÄHTEET 34

LIITTEET
Liite 1 Kyselylomake 35
Liite 2 Kestävän luontomatkailun periaatteet luonnonsuojelualueilla 46

1 Johdanto

Syötteen kansallispuisto perustettiin vuonna 2000. Kansallispuiston perustamista on seurannut alueen virkistyspalveluiden voimakas kehittäminen tiiviissä vuoropuhelussa matkailusektorin kanssa. Matkailutoimijoiden tarpeita on kuunneltu, ja Metsähallitus on useilla hankkeilla kehittänyt suojelualueille matkailua tukevia toimintoja. Kansallispuiston kävijät tarvitsevat erilaisia yritysten tuottamia palveluja: majoitusta, ruokaa, kuljetusta ja opastusta. Vuonna 2010 Syötteen kansallispuistossa ja sen lähialueilla toimi 18 Metsähallituksen yhteistyöyritystä. Näiden ansiosta Syötteellä päästään luontoon muun muassa patikoiden tai hiihtäen, lumikengillä tai meloen, rekikoiravaljakolla tai pororeen kyydissä.

Syötteen matkailun kehittämissuunnitelmassa vuosille 2010–2023 todetaan, että kansallispuisto ja luontokeskus kuuluvat alueen vahvuuksiin ja menestystekijöihin (Pudasjärven kaupunki 2010). Vastaavasti alueellisessa Kuusamo Lapland -matkailun kansainvälistymisstrategiassa kansallispuistot on nostettu kesämatkailun tärkeimmäksi vetovoimatekijäksi (Naturpolis 2008). Metsähallituksen ja Metsäntutkimuslaitoksen julkaiseman raportin mukaan Syötteen kansallispuiston sekä Iso-Syötteen ja Kylmäluoman retkeilyalueiden kävijöiden kokonaistulovaikutus oli vuonna 2009 yhteensä 6,3 milj. euroa ja työllistävyys yhteensä 84 henkilötyövuotta (Metsähallitus ja Metsäntutkimuslaitos 2009).

Syötteelle on ominaista kansallispuiston sijainti matkailukeskuksen välittömässä läheisyydessä ja tästä seuraava luontokohteiden helppo saavutettavuus. Toisaalta kansallispuiston, Iso-Syötteen retkeilyalueen ja Syötteen virkistysmetsän muodostama kokonaisuus mahdollistaa erityyppisten aktiviteettien ohjaamisen luontoon. Myös Taivalkosken ja Posion puolella sijaitsevat kansallispuiston erämaiset osat soveltuvat luontomatkailukäyttöön. Soiperoinen ja Kylmäluoman retkeilyalue täydentävät kansallispuiston retkeilypalvelutarjontaa.

Tämän ensimmäisen yritystutkimuksen laatimisen aikaan Syötteen kansallispuisto täytti 10 vuotta. Tutkimusalue kattoi kansallispuiston lisäksi Iso-Syötteen retkeilyalueen, Syötteen virkistysmetsän, Soiperoisen luonnonsuojelualueen ja Kylmäluoman retkeilyalueen. Yritystutkimuksella saadaan tietoa suojelualueita hyödyntävien matkailuyritysten toiminnasta, Metsähallituksen palveluiden ja rakenteiden sekä yhteistyön toimivuudesta, alueesta toimintaympäristönä sekä yritysten tulevaisuuden suunnitelmista ja toiveista. Tutkimuksen tuloksia hyödynnetään kansallispuistojen hoidon suunnittelussa ja kehittämisessä. Vuonna 2011 valmistuu Syötteen luontomatkailusuunnitelma (Virkkunen 2011), joka hyödyntää tämän yritystutkimuksen lisäksi samanaikaisesti valmistuvan Syötteen kävijätutkimuksen (Sarajärvi 2011) tietoja. Metsähallituksen ja matkailuyritysten välisen yhteistyön tavoitteena on suojelualueiden palveluiden kehittäminen paremmin matkailun tarpeita vastaaviksi varmistaen samalla kestävän luontomatkailun periaatteiden toteutumisen suojelualueilla.

2 Yritystutkimuksen toteutus

2.1 Alueen kuvaus

Tutkimusalue (kuva 1) käsittää Syötteen kansallispuiston lisäksi sen lähettyvillä sijaitsevat Iso-Syötteen retkeilyalueen, Syötteen virkistysmetsän, Soiperoisen luonnonsuojelualueen (jatkossa Soiperoinen) ja Kylmäluoman retkeilyalueen. Koska Kylmäluoma sijaitsee toiminnallisesti erillään kansallispuistosta ja sen lähialueista, se kuvataan tässä luvussa erikseen. Tutkimusalueesta käytetään jatkossa nimeä Syötteen suojelualueet. Nimityksellä Syöte tarkoitetaan puolestaan Syötteen matkailukeskusta.

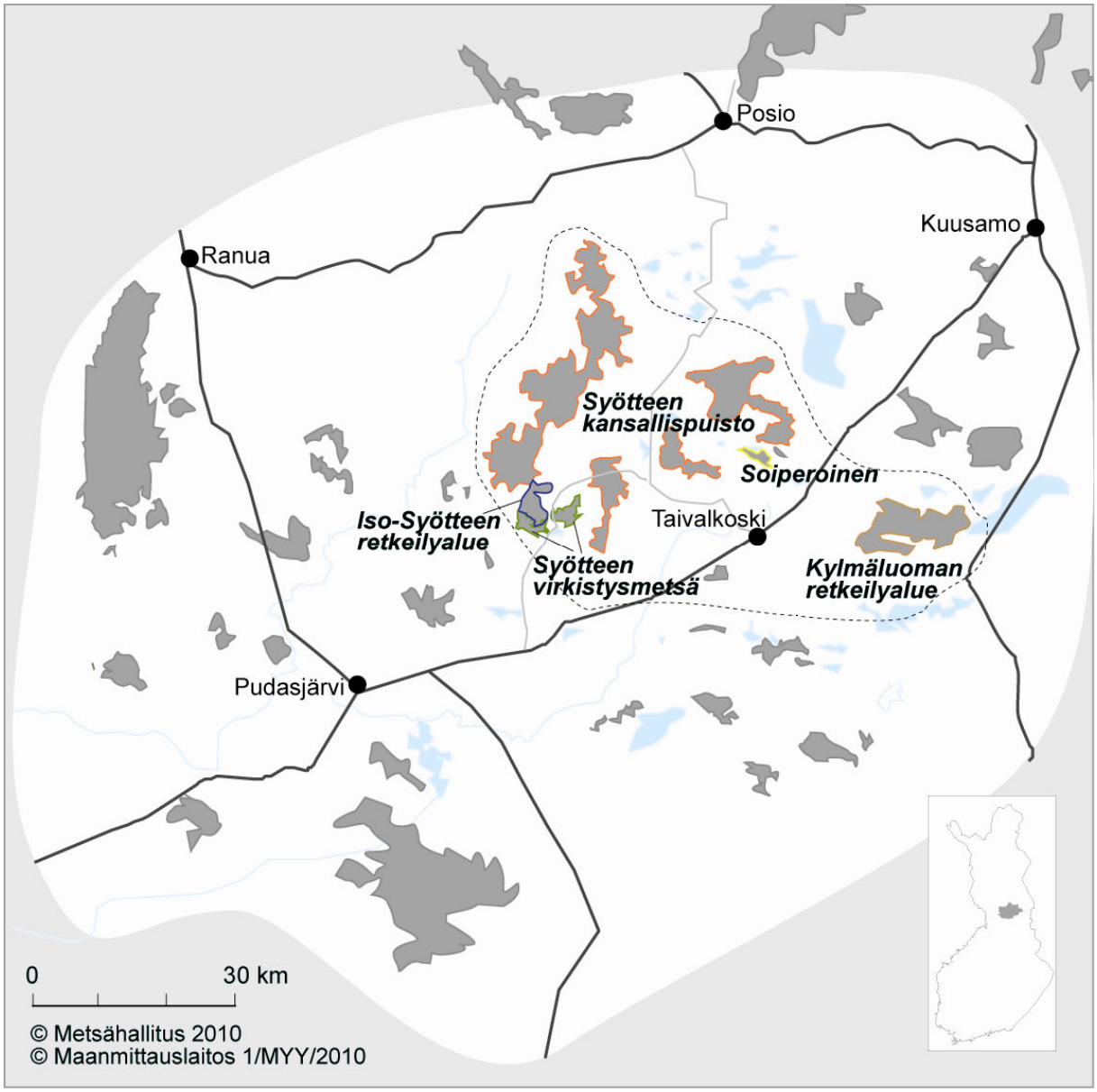

Kuva 1. Tutkimusalue on rajattu karttaan katkoviivalla. Tutkimuksen kohteena olleet suojelualueet (Syötteen kansallispuisto, Iso-Syötteen retkeilyalue, Syötteen virkistysmetsä, Soiperoinen ja Kylmäluoman retkeilyalue) on nimetty. Kartta oli myös kyselylomakkeen liitteenä. © Metsähallitus 2011, © Maanmittauslaitos 1/MML/11.

2.1.1 Syötteen kansallispuisto, Iso-Syötteen retkeilyalue, Syötteen virkistysmetsä ja Soiperoinen

Syötteen kansallispuisto (kuva 2) sijaitsee Oulun ja Lapin lääneissä Pudasjärven kaupungin sekä Taivalkosken ja Posion kuntien alueella. Iso-Syötteen retkeilyalue ja Syötteen virkistysmetsä sijaitsevat Syötteen matkailukeskuksessa kansallispuiston välittömässä läheisyydessä. Soiperoinen on Taivalkosken pohjoisosassa kansallispuiston Salmitunturin osan eteläpuolella. Pudasjärven keskustasta on Syötteelle matkaa noin 55 km, Taivalkoskelta noin 38 km ja Posiolta noin 80 km. Kansallispuiston pinta-ala on noin 299 km^2. Alueen kuvaus perustuu Metsähallituksen Luontoon.fi-verkkopalvelun (Metsähallitus 2010) sekä Syötteen kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelman (Metsähallitus 2006) tietoihin.

Syötteen kansallispuisto, jota myös vaarametsien maaksi kutsutaan, on Suomen viidenneksi suurin kansallispuisto. Alueen luonto ja selvästi erottuvat vuodenajat tarjoavat alati muuttuvan näyttämön elämyksekkään luontomatkailun järjestämiseen. Syöte sijaitsee kasvitieteellisellä vaihettumisvyöhykkeellä, jossa pohjoinen ja eteläinen lajisto kohtaavat. Luonnon monimuotoisuutta täydentävät itäiset taigavyöhykkeen lajit, kuten sinipyrstö ja liito-orava. Suomen suojelualueverkossa Syötteen kansallispuisto muodostaa keskeisen osan Pohjois-Suomesta Pohjois-Karjalaan ulottuvaa vanhojen metsien verkostoa, joka tarjoaa suotuisan elinympäristön monipuoliselle vanhan metsän lajistolle.

Nimitys ”vaarametsien maa” juontuu kansallispuiston maiseman vallitsevasta piirteestä: vanhat metsät peittävät vieri vieressä kumpuilevia vaaroja silmänkantamattomiin. Vaarojen väliin mahtuu soita, lampia, puroja ja jokia. Laajat lakisuot ja Peräpohjolalle tyypilliset rinnesuot luovat vaihtelua havumetsille. Syötteen kansallispuisto sijoittuu neljälle osa-alueelle, korkeille vaaraseuduille. Nämä alueet jäivät 1900-luvulla voimaperäisen metsien käsittelyn ulkopuolelle ja siten niiden luonto on säilynyt monin paikoin luonnontilaisena. Niinpä kansallispuistosta on löydetty uhanalaisia lajeja neidonkengästä korpikolvaan.

Maisemien ja lajiston ohella Syötteen kansallispuisto tunnetaan myös kulttuuriperinnöstä, josta on syvällisemmin kerrottu teoksessa ”Maankäytön historiaa Syötteen alueella” (Metsähallitus 2001). Kulttuuriperinnöllä on tärkeä rooli kansallispuiston opastusviestinnässä, ja alueella voikin tutustua entisöityihin kohteisiin, muun muassa Rytivaaran kruununmetsätorppaan. Keskeisiä nähtävyyksiä ja käyntikohteita kansallispuistossa ja muualla tutkimusalueella ovat Rytivaaran ohella Ahmatupa ja Ahmakallion näköalatorni, Vattukuru, Pytkynharju, Iso-Syötteen huippu, Romevaara, Latva-Kouva, Kaunislampi, Pyhitys sekä Soiperoisen ja Kylmäluoman harjumaisemat.

Syötteen retkeilyn historia juontaa jo Iso-Syötteen retkeilyalueen perustamista edeltäviin aikoihin, 1960-luvulle. Kansallispuiston perustaminen vuonna 2000 antoi kuitenkin voimakkaan sysäyksen alueen virkistyspalveluiden kehittämiseen. Nykyään alueen merkittävimmät palvelut käsittävät kesäaikaiset päiväreitit, luontopolut, pyöräily- ja melontareitit, hiihtoladut sekä kesä- ja talviaikaiset maastoliikennereitit. Reittien tärkein lähtöpiste on Syötteen luontokeskus, jossa tarjotaan myös monipuolista opastus- ja asiakaspalvelua.

Kansallispuiston perustiedot on koottu taulukkoon 1. Osa tutkimusalueen reiteistä ja retkeilypalveluista esitetään kuvan 2 kartalla. Tuoreimmat tiedot löytyvät Luontoon.fi- sekä Retkikartta.fi-verkkopalveluista.

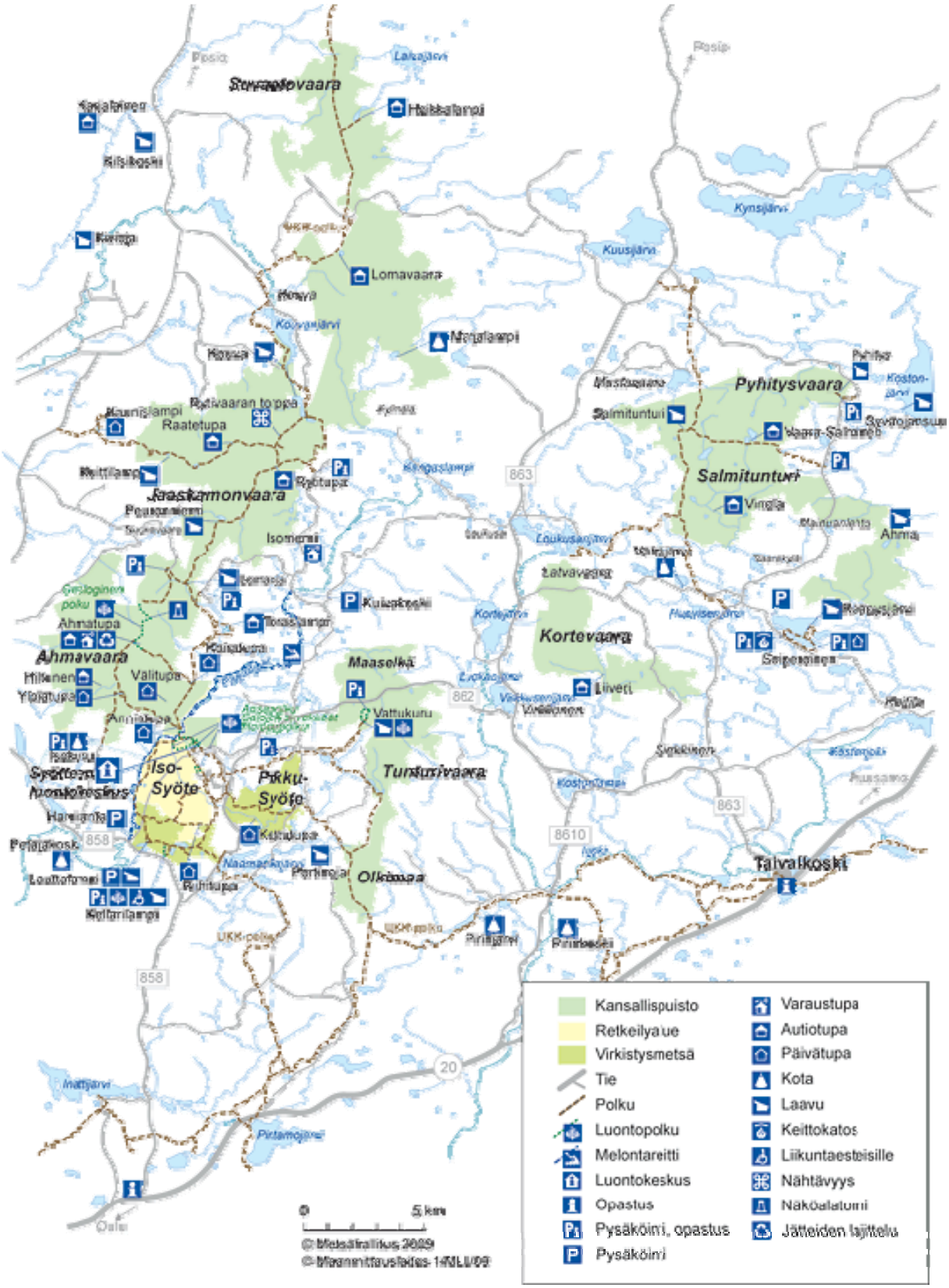

Kuva 2. Syötteen kansallispuiston, Iso-Syötteen retkeilyalueen, Syötteen virkistysmetsän ja Soiperoisen retkeilyreitit ja palvelut. © Metsähallitus 2011, © Maanmittauslaitos 1/MML/11.

Taulukko 1. Syötettä kuvaavat tärkeimmät tiedot vuonna 2010.

SYÖTE	
Perustamisajankohta	Syötteen kansallispuisto v. 2000 Iso-Syötteen retkeilyalue v. 1985 Syötteen virkistysmetsä v. 1999
Sijainti	Pohjois-Pohjanmaan ja Lapin maakunnat, Pudasjärven kaupunki, Taivalkosken ja Posion kunnat
Alueen pinta-ala	Syötteen kansallispuisto: 29 900 ha Iso-Syötteen retkeilyalue: 1 150 ha Syötteen virkistysmetsä: 1 400 ha
Käyntimäärät (2009)	Syötteen kansallispuisto: 40 000 Iso-Syötteen retkeilyalue: 25 000 Syötteen virkistysmetsä: 31 000
Metsähallituksen ylläpitämät palvelut	Syötteen kansallispuisto, Iso-Syötteen retkeilyalue ja Syötteen virkistysmetsä sekä niiden vaikutusalue: – Syötteen luontokeskus (avattu 2003) – Rytivaaran kruununmetsätorppa – retkeilyreitit (341 km): päiväreitit Ahmankierros, Rytivaaran kierros, Syötteen kierros, Pytkyn pyrähdys, Romevaaran huiputus – luontopolut (11 km): Ansapolku, Salojen siivekkäät, Geologinen polku, Kellarilammen luontopolku, Vattukurun luontopolku, Huippupolku – kansallispuiston ja retkeilyalueen ladut (34 km) – maasto- ja retkipyöräilyreitit (136 km) – esteettömät reitit: Salojen Siivekkäät, Kellarilammen luontopolku, Huippupolku(alkuosa) – Ahmakallion näköalatorni – latukahvila (Ahmatupa) – autiotuvat: 9 kpl – päivätuvat / laavut: 19 kpl
Käyttömuodot	luonnonsuojelu, virkistäytyminen, tutkimus, luontokasvatus, luontomat-kailu, Iso-Syötteen retkeilyalueella ja Syötteen virkistysmetsässä myös metsätalous.
Natura 2000	Kaikki alueet lukuun ottamatta Syötteen virkistysmetsän itäistä osaa kuuluvat Natura 2000 -verkostoon.
Hoito- ja käyttösuunnitelma	Syötteen kansallispuisto v. 2005, Iso-Syötteen retkeilyalue v. 2004, Syötteen virkistysmetsä v. 2002
Luontomatkailusuunnitelma	Laadittu vuonna 2001, suunnitelman päivitys valmistuu vuonna 2011.

2.1.2 Kylmäluoman retkeilyalue

Vuonna 1979 perustetun Kylmäluoman retkeilyalueen (kuvat 1 ja 3) pinta-ala on 74 km^2. Savon kielestä peräisin oleva luoma-sana kuvaa kala-apajana pidettyjä vesistöjä – Kylmäluoma onkin tunnettu seudun kalaisista, kirkkaista ja syvistä järvistä sekä lammista. Alue on erityisesti järvikalastusta harrastavien matkailijoiden suosiossa. Vesistöjen välillä kohoaa jääkauden jälkeläisinä korkeita harjuja ja petäjäkankaita, siellä täällä syvät supat täplittävät maisemaa.

Harjumaisemiin on rakennettu luontopolku, retkeilyreittejä ja hiihtolatuja taukopaikkoineen (kuva 3 ja taulukko 2). Metsähallitus hoitaa alueen kalavesiä säännöllisin istutuksin ja Villi Pohjola vastaa lupamyynnistä. Yrittäjävetoinen Kylmäluoman leirintäalue palvelee nykyisin alueen kävijöitä ympäri vuoden.

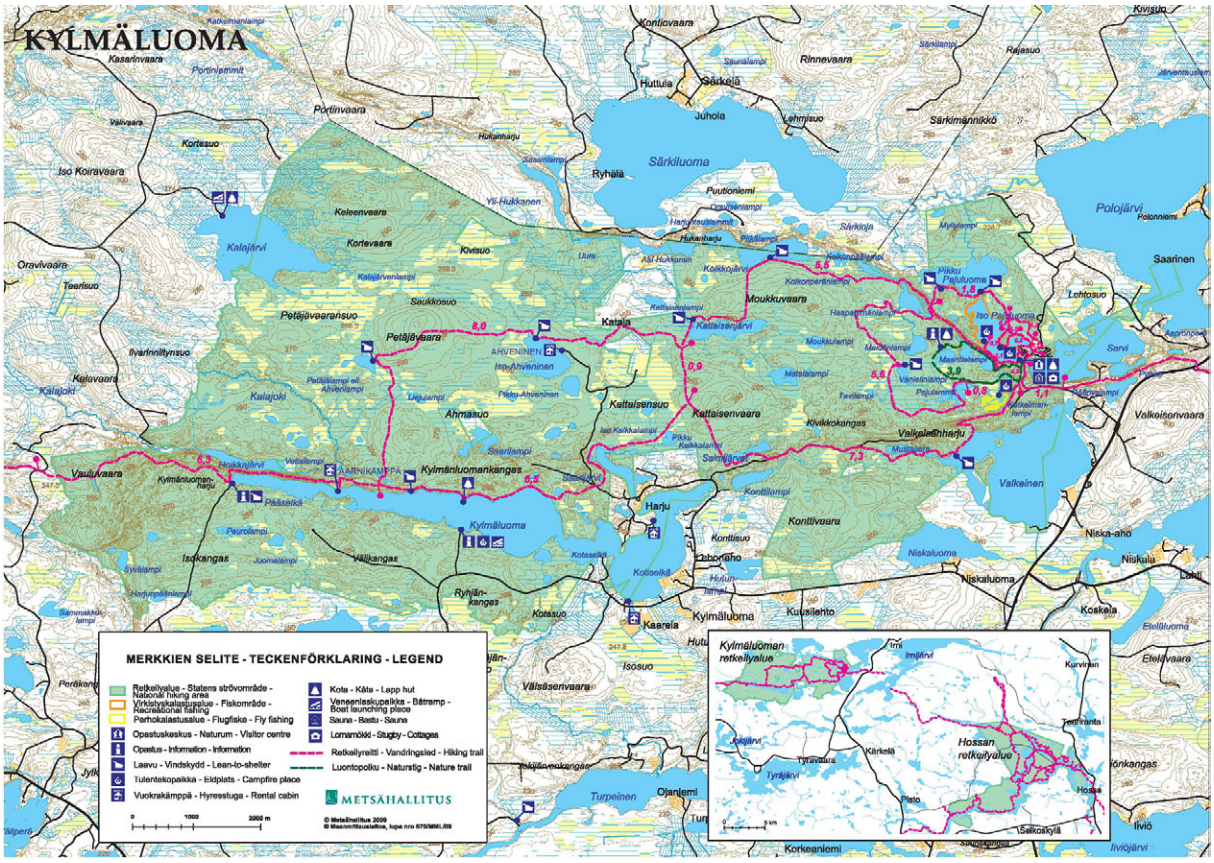

Kuva 3. Kylmäluoman retkeilyalueen kesäajan palvelut. © Metsähallitus 2011, © Maanmittauslaitos 1/MML/11.

Taulukko 2. Kylmäluoman retkeilyaluetta kuvaavat tärkeimmät tiedot v. 2010.

KYLMÄLUOMA	
Perustamisajankohta	1979
Sijainti	Pohjois-Pohjanmaan maakunta, Taivalkosken kunta
Alueen pinta-ala	7 400 ha
Käyntimäärät (2009)	28 500
Palvelut	– retkeilyreitit (54 km) – luontopolku (4 km) – ladut (18 km) – kodat / laavut: 18 kpl – veneenpudotuspaikat – leirintäalue (yksityinen)
Käyttömuodot	luonnonsuojelu, virkistäytyminen, tutkimus, luontokasvatus, luontomatkailu, metsätalous.
Natura 2000	Kaikki alueet kuuluvat Natura 2000 -verkostoon.
Hoito- ja käyttösuunnitelma	v. 2004
Luontomatkailusuunnitelma	Syötteen alueen luontomatkailusuunnitelma laadittu vuonna 2001, suunnitelman päivitys valmistuu vuonna 2011.

2.2 Aineisto ja menetelmät

Yritystutkimukseen osallistui yhteensä 23 yritystä, jotka toimivat tutkimusalueella. Tutkimukseen valittiin myös kaksi yrittäjää kaupan alalta, jotta tutkimus kattaisi useampia näkökulmia ja tuottaisi enemmän myös käynnissä olevan Syötteen lumoa -hankkeen kannalta olennaista tietoa. Yritysten valinnasta vastasivat Veikko Virkkunen ja Saara Airaksinen.

Veikko Virkkunen vastasi tutkimuksen toteuttamisesta. Tavoitteena oli haastatella 25 yritystä. Yhtä yrittäjää ei kuitenkaan tavoitettu, ja toinen ei voinut vastata lomallaolon takia. Haastateltaviin yrityksiin otettiin yhteyttä puhelimitse tai sähköpostitse haastatteluajankohdan sopimiseksi. Tutkimuksiin osallistui yritysten johto tai yrityksestä valittu edustaja. Haastattelut toteutettiin yritysten toimipisteissä 28.5.–28.6.2010, tosin kaksi haastattelua tehtiin Syötteen luontokeskuksessa. Haastatteluihin kului aikaa vajaasta kahdesta tunnista neljään tuntiin. Tutkimuslomake (liite 1) liitekarttoineen (kuva 1) lähetettiin haastateltaville yrityksille etukäteen sähköpostitse, jotta heillä oli mahdollisuus tutustua kysymyksiin ennen haastattelua. Haastattelutilanteessa lomaketta täytettiin yhteisesti; pääsääntöisesti haastateltava täydensi monivalintakysymykset ja haastattelija kirjasi vapaamuotoiset vastaukset lomakkesiin. Valtaosa yrityksistä vastasi tutkimukseen kasvokkain haastatellen. Muutama yritys postitti omatoimisesti täytetyn tutkimuslomakkeen, jonka tietoja täydennettiin puhelinhaastattelulla. Yhden yrityksen kohdalla lomake täytettiin puhtaasti puhelinhaastatteluna. Yksi täytetty tutkimuslomake palautettiin myöhässä, joten sen tiedot jäivät tämän raportoinnin ulkopuolelle. Raportin tiedot koostuvat siis 22 vastanneen yrityksen aineistosta vastausprosentin ollessa 88 %.

Tutkimuslomake oli toteuttamisen kannalta melko pitkä ja siinä oli jonkin verran sisällöllisiä päällekkäisyyksiä, mikä heikensi vastaajien motivaatiota etenkin haastattelun loppuvaiheessa. Osa vastaajista ei ollut tutustunut lomakkeeseen etukäteen, ja se hidasti vastaamisia. Yritysten vastausten laajuus vaihteli voimakkaasti sen mukaan, minkä verran he toimivat kansallispuiston alueella. Vastaamisen kannalta haastavia kysymyksiä olivat mm. asiakkaiden jakautuminen vuodenaikojen mukaan, ulkomaisten asiakkaiden jakautuminen kansallisuuksiin ja toimintaympäristön arviointi.

Karoliina Sarajärvi siirsi tiedot lomakkeilta sähköiseen muotoon ja laati raporttiluonnoksen. Tutkimusaineisto on soveltuvin osin tallennettu Metsähallituksen asiakasseurantatietojen hallinnassa käytettävään ASTA-tietojärjestelmään sekä lisäkysymysten osalta excel-taulukoihin. Tietojärjestelmän avulla tutkimuksen tuloksista saatiin vakioraporttikooste, johon tämän tutkimuksen tulokset excel-taulukoiden tietojen ohella perustuvat. Aineiston analysoinnin tilastollisina menetelminä käytettiin suorien jakaumien tarkastelua ja kuvailevia tunnuslukuja (keskiarvo, moodi, mediaani ja prosenttipisteet):

- Moodi on tyyppiarvo, joka kuvaa aineiston yleisintä arvoa.
- Mediaani ilmaisee muuttujan keskimmäisen arvon jakaen havaintoaineiston kahteen yhtä suureen osaan.
- 25 %:n prosenttipiste ilmaisee sen muuttujan arvon, jonka alle sijoittuu neljäsosa havainnoista ja 75 %:n prosenttipiste sen muuttujan arvon, jonka alle sijoittuu kolme neljäsosaa havainnoista.

3 Tulokset

3.1 Yritysten taustatiedot

3.1.1 Yritysten päätoimiala ja tuotteet

Syötteen yritystutkimukseen osallistuneista yrityksistä yli puolet ilmoitti toimialueekseen Pudasjärven (82 %) tai Taivalkosken (55 %) (taulukko 3). Koko Suomen alueella toimivia yrityksiä oli 5 % vastanneista ja koko Pohjois-Pohjanmaan alueella 9 % vastanneista.

Päätoimialakseen 73 % yrityksistä ilmoitti sekä ravitsemispalvelut että ohjelmapalvelut (taulukko 4). Yli puolet tutkimukseen osallistuvista yrityksistä ilmoitti päätoimialakseen majoituspalvelut (64 %) ja hieman alle puolet (41 %) sekalaiset matkailupalvelut. Noin kolmannes (36 %) ilmoitti päätoimialakseen virkistys- ja viihdepalvelut. Useimmilla yrityksillä oli kaksi tai useampia päätoimialoja.

Taulukko 3. Yritysten toimialueet. Yhden yrityksen toiminta voi kohdistua useampaan toimialueeseen.

Toimialue	kpl	%
Toimialue koko Suomi	1	5
Pohjois-Pohjanmaa	2	9
Kuusamo	2	9
Posio	1	5
Pudasjärvi	18	82
Suomussalmi	2	9
Taivalkoski	12	55
Pello	1	5
Vastanneita yhteensä	**22**	

Taulukko 4. Yritysten päätoimialat. Yhdellä yrityksellä voi olla useampia päätoimialoja.

Toimiala	kpl	%
Majoituspalvelut	14	64
Ravitsemispalvelut	16	73
Henkilöliikennepalvelut	3	14
Ohjelmapalvelut	16	73
Kulttuuripalvelut	4	18
Virkistys- ja viihdepalvelut	8	36
Sekalaiset matkailupalvelut	9	41
Liitännäiset tuotteet	1	5
Muu	3	14
Vastanneita yhteensä	**22**	

3.1.2 Yritysten asiakkaat

Yritysten asiakkaista keskimäärin 70 % oli suomalaisia ja 30 % ulkomaalaisia. Yritysten välillä oli kuitenkin eroa ulkomaalaisten osuuden vaihdellessa 0 %:n ja yli 75 %:n välillä (taulukko 5).

Tärkeimmiksi ulkomaalaisryhmiksi yritykset arvioivat hollantilaiset (52 %) ja venäläiset (26 %) (kuva 4). Muita tärkeitä ulkomaalaisryhmiä olivat saksalaiset ja brittiläiset. Asiakaskunnassa tapahtuneita muutoksia selvitettäessä useat yritykset mainitsivat brittien määrän vähentyneen huomattavasti laman ja valuuttakurssien kehityksen vaikutuksesta. Koillismaan matkailussa ylipäänsä brittiläiset matkanjärjestäjät ovat selvästi vähentäneet chartermatkojen myyntiä. Ulkomaalaisten osuuksien arvioitiin kuitenkin yleisesti kasvaneen ja olevan tulevaisuudessakin kasvussa.

Yritykset arvioivat myös omatoimimatkailijoiden ja matkanjärjestäjien kautta tulevien asiakkaiden osuuksia (taulukko 6). Omatoimimatkailijoita oli keskimäärin 64 % asiakkaista ja matkanjärjestäjien kautta tulevia 36 %, mutta myös vaihtelua yritysten väliltä löytyi. Kesällä omatoimimatkailijat olivat pääasiallisia asiakkaita ja talvella puolestaan matkanjärjestäjäasiakkaat olivat enemmistönä.

Suurimmalle osalle yrityksistä talvi (28 % vastanneista) ja kevättalvi (30 %) olivat tärkeintä sesonkiaikaa asiakaskunnan jakautumisella mitaten. Keskimäärin neljäsosa asiakaskunnasta sijoittui kesäajalle. Syksy (14 % vastanneista) ja erityisesti kevät (5 %) olivat hiljaisinta aikaa.

Taulukko 5. Ulkomaalaisten osuus yritysten asiakkaista.

Ulkomaalaisten osuus asiakkaista, %	n
0–24	12
25–49	2
50–74	3
75–100	4
Vastanneita yrityksiä yhteensä	**21**

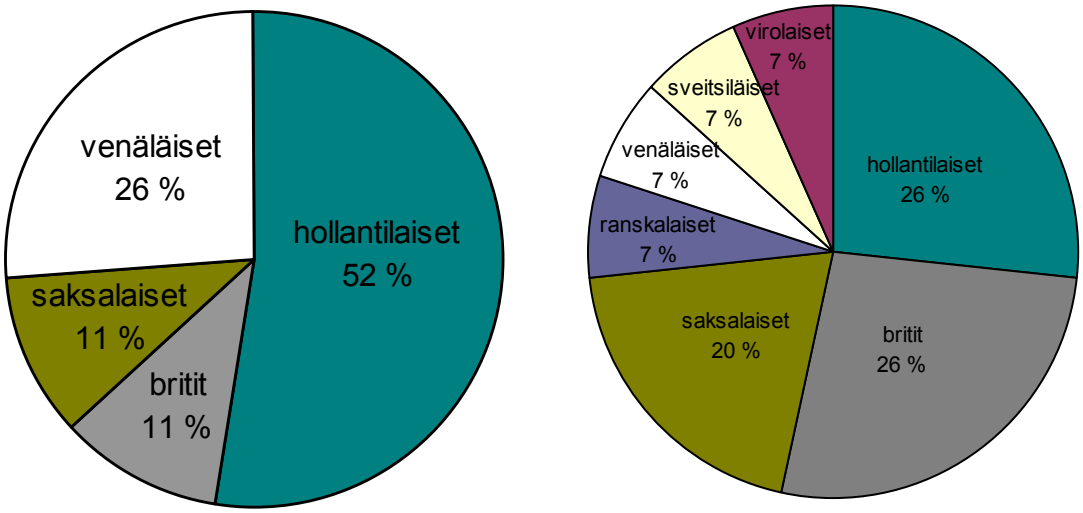

Kuva 4. Yritysten tärkeimmät ja toiseksi tärkeimmät ulkomaalaisryhmät.

Taulukko 6. Omatoimimatkailijoiden ja matkanjärjestäjän kautta tulevien osuudet yritysten asiakkaista.

Osuus yrityksen asiakkaista, %	Omatoimiset	Matkanjärjestäjän kautta tulevat
0–24	5	11
25–49	2	1
50–74	3	4
75–100	11	5
Vastanneita yrityksiä yhteensä	**21**	**21**

3.1.3 Yritysten henkilöstö

Haastatelluissa yrityksissä oli vuonna 2010 yleisimmin kaksi (ka = 3) vakituista työntekijää (taulukko 7). Pienimmillään vakituinen työntekijämäärä oli yksi työntekijä ja suurimmillaan 11 työntekijää. Suurimmalla osalla yrityksistä oli yhdestä kolmeen vakituista työntekijää. Yksi tutkimukseen osallistuneista yrityksistä jätti vastaamatta tähän kysymykseen.

Määräaikaisia työntekijöitä oli noin kahdella kolmasosalla tutkimukseen osallistuneista yrityksistä. Näiden työntekijöiden määrä oli yleisimmillään yhdestä kymmeneen ja suurimmillaan 25. Yhteensä Syötteen yritystutkimuksessa haastatellut yrityksen työllistivät 156 henkilöä, joista 62 vakituisesti.

Kysymykseen, jossa arvioitiin työn määrää henkilötyövuosina, vastasi 18 yritystä. Henkilötyövuosia kertyi yritystä kohden keskimäärin 3,2, kun laskettiin yhteen sekä vakituisten että määräaikaisten työntekijöiden työmäärä (taulukko 8). Kuitenkin puolella yrityksistä henkilötyövuosia oli vain yhdestä kahteen. Vakituiset työntekijät työskentelivät yrityksissä keskimäärin 3,4 henkilötyövuoden verran ja määräaikaisille työntekijöille kertyi keskimäärin kolme henkilötyövuotta.

Tutkimuksessa kysyttiin myös, millaisesta Metsähallituksen tarjoamasta ja järjestämästä koulutuksesta yritykset voisivat olla kiinnostuneita seuraavan viiden vuoden aikana (taulukko 9). Kiinnostus jakautui melko tasaisesti teemojen kesken. Noin neljännes vastaajista oli kiinnostunut laatu- ja ympäristöasioihin (26 %) tai alueen kulttuuriperintöön ja historiaan (22 %) liittyvästä koulutuksesta. Vähiten kiinnostusta löytyi opaskoulutusta kohtaan.

Taulukko 7. Yritysten työntekijämäärä vuonna 2010.

Työsuhteen tyyppi	n	Summa hlöä	Keski-arvo hlöä	Keski-hajonta	Prosenttipisteet				
					Min	25 %	Med	75 %	Max
Vakituiset	21	62	2,95	2,77	1	1	2	3	11
Määräaikaiset	14	94	6,71	7,77	1	1	4	10	25
Yhteensä	**21**	**156**	**4,46**	**5,57**	**1**	**1**	**2**	**6**	**25**

Taulukko 8. Yritysten henkilötyömäärä henkilötyövuosina vuonna 2010.

Työsuhteen tyyppi	n	Summa htv	Keski-arvo htv	Keski-hajonta	Prosenttipisteet				
					Min	25 %	Med	75 %	Max
Vakituiset	18	60,50	3,36	2,38	1	1	2	4	8
Määräaikaiset	11	32,50	2,95	2,23	1	1	2	5	7
Yhteensä	**18**	**93,00**	**3,21**	**2,29**	**1**	**1**	**2**	**4**	**8**

Taulukko 9. Koulutus, josta yritys on kiinnostunut.

Aihe	kpl	%
Alueen luonto ja lajisto	12	18
Alueen kulttuuriperintö ja historia	15	22
Opaskoulutus	9	13
Turvallisuusasiat	12	18
Laatu- ja ympäristöasiat	18	26
Muu, mikä?	2	3
Yhteensä	**68**	**100**

3.2 Syötteen suojelualueiden käyttö

3.2.1 Syötteen suojelualueiden käyttötavat ja käytön tarkoitus

Lähes puolet haastatelluista yrityksistä piti Syötteen kansallispuistoa yrityksensä toiminnan kannalta erittäin tärkeänä (taulukko 10). Noin neljäsosan mielestä merkitys oli keskinkertainen, kun taas 5 % yrityksistä ei pitänyt kansallispuistoa lainkaan tärkeänä toiminnalleen.

Kaikki tutkimukseen osallistuneet yritykset (n = 22) arvioivat, kuinka suuri osa niiden asiakkaista vierailee Syötteen kansallispuistossa. Keskimäärin 56 % yritysten asiakkaista arvioitiin vierailevan myös kansallispuiston alueella.

Tutkimuksessa kartoitettiin Metsähallituksen hallinnoimien Syötteen suojelualueiden käyttöä yritystoiminnassa. Syötteen kansallispuiston alueella Syötteen lähialuetta (Ahmavaara ja Maaselkä) käytetään monipuolisesti erilaisiin ohjelmapalvelutoimintoihin, kuten koiravaljakkosafareihin, lumikenkäilyyn ja opastettuihin retkiin. Yritykset käyttävät toiminnassaan myös Rytivaaran kruunumetsätorppaa sekä kansallispuiston erämaisia osia tarjoten niihin mm. opastettuja retkiä. Iso-Syötteen ja Kylmäluoman retkeilyalueilla yritykset tarjoavat monipuolisia palveluja moottorikelkkasafareista lumikenkäilyyn.

Yritykset käyttävät toiminnassaan myös Syötteen virkistysmetsää ja Soiperoisen luonnonsuojelualuetta. Virkistysmetsää käytetään monipuolisesti eri ohjelmapalvelutuotteisiin moottorikelkka- ja mönkijäsafareista pilkkiretkiin. Soiperoisessa järjestetään vaelluksia ja lumikenkäretkiä. Osa yrityksistä suunnitteli toiminnan tai tuotteiden laajentamista seuraavan viiden vuoden aikana muihin Syötteen luontokohteisiin.

Taulukko 10. Syötteen kansallispuiston merkitys yrityksille (1 = ei lainkaan tärkeä, ... 5 = erittäin tärkeä).

	Vastanneita		Arviointi, %					Keski-arvo	Keski-hajonta
	n	%	ei lainkaan tärkeä	vähän tärkeä	keskin-kertainen	melko tärkeä	erittäin tärkeä		
Alueen merkitys yrityksille	22	100	5	0	23	27	45	4,09	1,06

3.2.2 Syötteen suojelualueiden tarjoamat mahdollisuudet

Taulukossa 11 on esillä yritysten tutkimusalueella harjoittamat toiminnat ja voimassa olevat, pelastusviranomaisen hyväksymät turvallisuussuunnitelmat. Yleisimmät toiminnat ovat ruoka- tai ravitsemispalvelut (69 % vastanneista), retkeily (62 %) ja lumikenkäily (46 %). Taulukkoon on koottu vain ohjatut toiminnat, joten se ei sisällä yritysten asiakkaiden omatoimisia harrastuksia. Moottorikelkkailua ja kalastusta tarjoaa noin kolmasosa yrittäjistä, mm. melontaa ja koiravaljakkoajelua puolestaan noin neljäsosa. Noin 60 %:lla yritysten harjoittamista toiminnoista oli voimassa oleva turvallisuussuunnitelma.

Kysymykseen vastanneista yrityksistä noin puolet tarjosi asiakkailleen yhdestä kolmeen, kolmannes taas 4–6 aktiviteettia (taulukko 12). Yhdellä yrityksellä oli ohjelmassaan 10 aktiviteettia tai enemmän.

Yrityksiä pyydettiin myös nimeämään kolme tärkeintä palvelua ja toimintaa, joita ne tarjoavat: yleensä ja Syötteen suojelualueilla (taulukko 13). Yleensä tarjottavista palveluista olivat tärkeimpiä ruoka- tai ravitsemispalvelut ja majoitus, tärkeimpiä toimintoja puolestaan opastetut retket ja moottorikelkkailu. Suojelualueilla tarjottavista toiminnoista nousivat tärkeimmiksi vaellukset, opastetut retket, lumikenkäily ja koiravaljakkoajelu.

Taulukko 11. Yritysten tutkimusalueella harjoittamat toiminnat ja voimassa olevat turvallisuussuunnitelmat.

Toiminta	Harjoittanut		Voimassa oleva turvallisuus-suunnitelma	
	kpl	%	kpl	%
Sauvakävely	2	15	0	0
Retkeily	8	62	3	38
Luonnon tarkkailu	1	8	1	100
Kalastus	4	31	2	50
Marjastus	1	8	0	0
Murtomaahiihto laduilla	1	8	1	100
Lumikenkäily	6	46	4	67
Moottorikelkkailu	4	31	4	100
Koiravaljakkoajelu	3	23	3	100
Vaellus (yöpyminen maastossa)	2	15	2	100
Ratsastus	1	8	1	100
Melonta	3	23	1	33
Maastopyöräily	2	15	2	100
Kulttuuriperintöön tutustuminen	2	15	1	50
Välinevuokraus	2	15	0	0
Mönkijäsafari	1	8	1	100
Kahvilatoiminta	2	15	0	0
Ruoka- tai ravitsemispalvelut	9	69	5	56
Majoitus	3	23	2	67
Lomakkeita yhteensä	**13**		**8**	

Taulukko 12. Yritysten järjestämien toimintojen määrä Syötteen suojelualueilla.

Toimintojen lkm / yritys	kpl	%
1–3	6	46
4–6	4	31
7–9	2	15
10 tai enemmän	1	8
Yhteensä	**13**	**100**

Taulukko 13. Tärkeimmät yritysten tarjoamat toiminnat, yleensä ja Syötteen suojelualueilla.

Toiminta	Yleensä		Kansallispuistossa tai suojelualueilla	
	kpl	%	kpl	%
Moottorikelkkailu	3	5	2	7
Koiravaljakkoajelu	2	3	3	10
Marjastus	1	2	1	3
Kalastus	2	4	2	7
Luontovalokuvaus	1	2	1	3
Leirikoulu	1	2	0	0
Laskettelu	1	2	0	0
Lumikenkäkävely	0	0	4	14
Vaellus (yöpyminen maastossa)	1	2	5	17
Ratsastus	1	2	1	3
Poroajelu	2	3	0	0
Maastopyöräily	0	0	2	7
Pilkkiminen	1	2	0	0
Melonta	2	3	1	3
Kivien yms. keräily	1	2	0	0
Opastettu retki	4	7	5	17
Kulttuuriperintöön tutustuminen	1	2	0	0
Ostokset	2	3	0	0
Mönkijäsafari	0	0	1	3
Kahvilatoiminta	2	3	1	3
Leirintäaluetoiminta	2	3	0	0
Asiakkaiden palvelu ja neuvonta	1	2	0	0
Nuorisotoiminta	1	2	0	0
Ruoka- tai ravitsemuspalvelut	9	16	0	0
Sauna	2	3	0	0
Tilavuokraus	1	2	0	0
Extremeretket / -toiminta	1	2	0	0
Välinevuokraus	2	3	0	0
Tilausvene- tai tilauslaivaliikenne	1	2	0	0
Majoitus	9	16	0	0
Yhteensä	**57**	**100**	**29**	**100**

3.2.3 Metsähallituksen palveluiden arviointi

Syötteen alueen yrityksiä pyydettiin arvioimaan Metsähallituksen rakenteiden ja palveluiden laatua Syötteen suojelualueilla (kuva 5 ja taulukko 14). Laatua arvioitiin asteikolla 1–5, jossa 1 on erittäin huono ja 5 erittäin hyvä.

Kaikki yritykset olivat arvioineet sekä maasto-opasteita että opastusaineiston laatua ja saatavuutta (taulukko 14). Yli 95 % haastatelluista yrityksistä oli arvioinut mm. palvelurakenteita maastossa, polttopuuhuoltoa ja Metsähallituksen henkilöstön yhteistyötä yrittäjien kanssa. Vähiten oli käytetty luontoon.fi-sivustoa (77 %) ja erityisesti Metsähallituksen tarjoamaa koulutusta oli käyttänyt alle puolet haastelluista (41 %).

Suurin osa palveluista ja rakenteista arvioitiin melko tai erittäin hyviksi. Parhaimmat arvosanat saivat palvelurakenteet maastossa: kaikki vastanneet pitivät palvelua joko melko hyvänä (43 % vastanneista) tai erittäin hyvänä (57 % vastanneista). Myös rakenteiden ja reittien turvallisuus sekä polttopuuhuolto saivat hyvän arvosanan: yli 85 % vastanneista piti laatua melko tai erittäin hyvänä. Heikoimman arvosanan sai erityisryhmien palvelut, jota 11 % vastanneista piti melko huonona. Kaikkien arvioitavien rakenteiden ja palveluiden laatua pidettiin yleisesti kuitenkin melko hyvänä: kaikkien yhteenlaskettu keskiarvo oli noin 4,13.

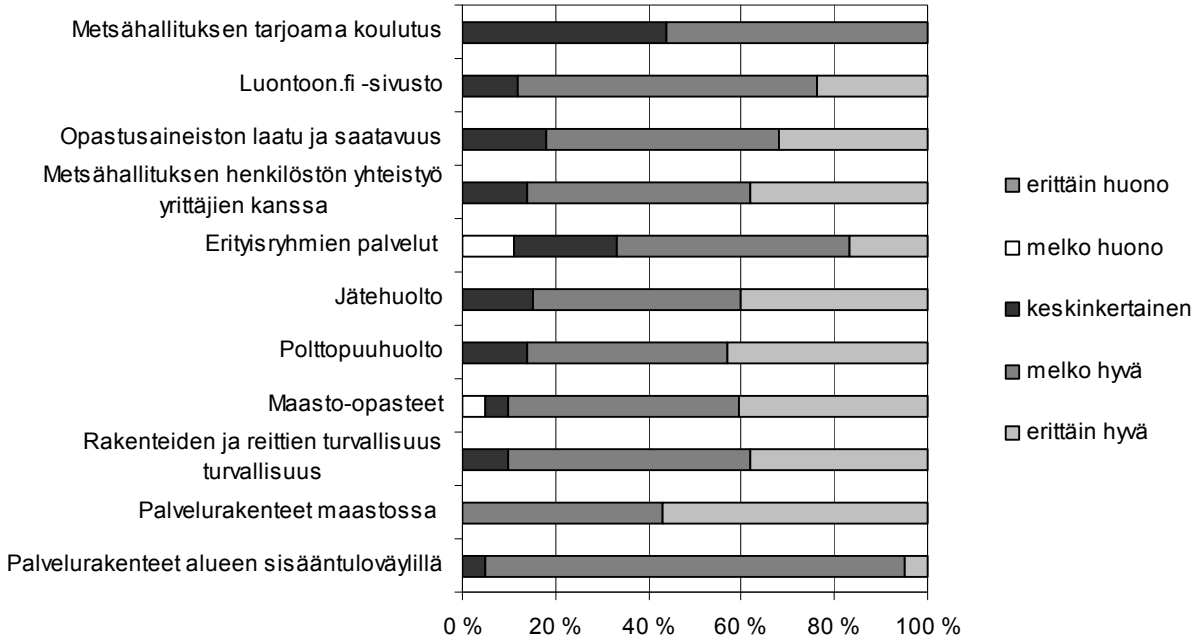

Kuva 5. Syötteen suojelualueiden palveluiden ja rakenteiden laadun arviointi. n = 22.

Taulukko 14. Yrittäjien arvio Syötteen suojelualueiden palveluiden ja rakenteiden laadusta (1 = erittäin huono, …5 = erittäin hyvä).

Palvelu	Käyttänyt ja arvioinut		Arviointi, %					Keski-arvo	Ei käyttänyt
	n	%	erittäin huono	melko huono	keskin-kertainen	melko hyvä	erittäin hyvä		n
Palvelurakenteet alueen sisääntuloväylillä (pysäköinti- ja rantautumispaikat jne.)	21	95	0	0	5	90	5	4,00	1
Palvelurakenteet maastossa (tulentekopaikat, polut, ladut, laiturit, sillat, puukatokset, käymälät jne.)	21	95	0	0	0	43	57	4,57	1
Rakenteiden ja reittien turvallisuus	21	95	0	0	10	52	38	4,29	1
Maasto-opasteet (infotaulut, viitoitus)	22	100	0	5	5	50	41	4,27	0
Polttopuuhuolto	21	95	0	0	14	43	43	4,29	1
Jätehuolto (käymälät, jätepisteet, yleinen siisteys)	20	91	0	0	15	45	40	4,25	2
Erityisryhmien palvelut (esim. liikuntaesteiset)	18	82	0	11	22	50	17	3,72	4
Metsähallituksen henkilöstön yhteistyö yrittäjien kanssa	21	95	0	0	14	48	38	4,24	1
Opastusaineiston laatu ja saatavuus (MH:n esitteet ja muu aineisto)	22	100	0	0	18	50	32	4,14	0
luontoon.fi-sivusto	17	77	0	0	12	65	24	4,12	4
Metsähallituksen tarjoama koulutus	9	41	0	0	44	56	0	3,56	13
Lomakkeita yhteensä	**22**								

Yritykset kaipasivat kohennusta mm. Pyhityksen alueeseen, sillä rengasreitit ja taukopaikat ovat tärkeitä retkien järjestämisessä. Luontoon.fi-sivusto sai toimivuuteen liittyviä parannusehdotuksia, alue-esitteitä pidettiin vanhanaikaisina ja maasto-opasteviittojen mainittiin vanhentuneen. Toisaalta pyöräilyesitteet saivat kehuja. Kellarilampi sai erityisiä kehuja lapsiperheiden ja liikuntarajoitteisten palveluna, sen sijaan Kylmäluoman viitoitusta ja liikuntarajoitteisten palveluja pidettiin heikkoina. Yhteistyötä luontokeskuksen kanssa pidettiin sujuvana, sen sijaan muiden yrittäjien ja Metsähallituksen tulosalueiden kanssa yhteistyö koettiin vaikeampana.

Tutkimukseen osallistuvilta yrityksiltä kysyttiin myös tyytyväisyyttä Syötteen suojelualueiden palveluiden ja rakenteiden määrään (taulukko 15). 86 % vastanneista oli määrään melko tai erittäin tyytyväisiä. Yksikään ei ollut määrään erittäin tyytymätön. Syötteen kansallispuiston erämaaosiin kaivattiin matkailua tukevan palveluvarustuksen lisäämistä ja Kylmäluoman alueelle enemmän kalastusmahdollisuuksia liikuntarajoitteisille.

Taulukko 15. Yritysten tyytyväisyys Syötteen suojelualueiden palveluiden ja rakenteiden määrään kokonaisuudessaan (1 = erittäin tyytymätön, ..., 5 = erittäin tyytyväinen).

	Arvioinut		Arviointi, %					Keski-arvo
	n	%	erittäin tyytymätön	melko tyytymätön	ei kumpikaan	melko tyytyväinen	erittäin tyytyväinen	
Tyytyväisyys alueen palveluiden määrään kokonaisuudessaan	22	100	0	5	9	59	27	4,1

3.2.4 Metsähallituksen tuottama aineisto

Yritykset hakivat tietoa Syötteen suojelualueista pääasiassa Syötteen luontokeskuksesta (25 %), Metsähallituksen Luontoon.fi-verkkopalvelusta (22 %) ja esitteistä tai oppaista (18 %) (taulukko 16).

Yrityksiä pyydettiin myös arvioimaan Metsähallituksen Syötteen suojelualueista ja niiden luontoarvoista tuottaman tiedon hyödyllisyyttä (taulukko 17). Esitteet ja muu painettu materiaali koettiin tärkeinä: 86 % piti niitä melko tai erittäin hyödyllisinä. 73 % piti Syötteen luontokeskuksen näyttelyä melko tai erittäin hyödyllisenä keskiarvon ollessa n. 4,5. Luontoon.fi-sivuja piti 68 % vastanneista yrityksistä melko tai erittäin hyödyllisinä. Kansallispuistot-lehden suosio jäi keskiarvoltaan heikoimmaksi, hieman alle neljän. Huomioitavaa on, että lähes neljännes yrityksistä ei ollut käyttänyt luontoon.fi-sivuja tai tutustunut Kansallispuistot-lehteen. Yksi vastanneista kaipasi palveluhakemistoa Kansallispuistot-lehteen.

Taulukko 16. Yritysten tiedonhaku Syötteen kansallispuistosta.

Tietolähde	kpl	%
Syötteen luontokeskus	17	25
Metsähallituksen luontoon.fi-sivusto	15	22
Metsähallituksen yleiset www-sivut (www.metsa.fi)	5	7
Syötteen matkailualueen www-sivut(www.syote.fi)	3	4
Metsähallituksen Retkikartta.fi-sivusto	8	12
Alueelliset www-sivut (Pudasjärvi, Taivalkoski, Posio)	3	4
Muut www-sivut	1	1
Esitteet tai oppaat (retkeilyopas, ym.)	12	18
Muu	3	4
Yhteensä	**67**	**100**

Taulukko 17. Metsähallituksen tuottaman tiedon hyödyllisyys yrityskentän näkökulmasta (5 = erittäin hyödyllinen, …1 = ei lainkaan hyödyllinen).

Arvioitava asia	Vastanneita		Arviointi, %					Ei käyttänyt	Keskiarvo
	n	%	erittäin hyödyllinen	melko hyödyllinen	keskinkertainen	vain vähän hyödyllinen	ei lainkaan hyödyllinen		
Syötteen luontoon.fi-sivut	22	100	36	32	9	0	0	23	4,4
Kansallispuistot-lehti	21	100	10	48	19	0	0	24	3,9
Syötteen luontokeskuksen näyttely	22	100	50	23	9	0	0	18	4,5
Esitteet ja muu painettu materiaali	22	100	45	41	9	0	0	5	4,4
Yhteensä	**22**								

Omaa markkinointiaan varten yritykset haluaisivat tietoa mm. alueen luontotyypeistä, lajistosta, historiasta ja kulttuuriarvoista, erityisesti käytännön koulutusten avulla (taulukko 18). Monet toivoisivat asiakkaille tarjottavaa tietoa ja aineistoa esimerkiksi Internetin välityksellä tai muuten sähköisesti. Lisäksi yritykset kaipasivat henkilöstön osaamisen kehittämiseksi perehdytyskansioita. Toisaalta myös paperiset esitteet ja kartat koettiin edelleen tärkeinä.

Syötteen kansallispuiston tunnuksen käyttömahdollisuuteen yritykset suhtautuivat erittäin myönteisesti: 86 % yrityksistä olisi kiinnostunut hakemaan tunnuksen käyttöoikeutta. Vain kolme yritystä ei ollut kiinnostunut tunnuksen käyttöönotosta, koska niillä ei ollut tarjolla puistoon liittyviä tuotteita. Suurin osa yrityksistä oli myös sitä mieltä, että käyttöoikeuden tulisi olla ilmainen. Yritysten mielestä tunnuksen käytössä tulee olla selvät pelisäännöt, ja sitä tulisi voida käyttää myös myyntituotteissa, kuten matkamuistoissa.

Taulukko 18. Syötteen suojelualueista ja sen erityispiirteistä toivotun tiedon sisältö ja muoto.

Yritysten toivoman tiedon sisältö ja muoto
Tietoa Internetin välityksellä ja suorana koulutuksena erityisesti luontotyypeistä, lajistosta ja kulttuurihistoriallisista kohteista.
Koulutuksia alueen luontoarvoista (mm. linnusto ja lajit) ja kulttuuriarvoista.
Esitteitä tarvittaisiin lisää.
Koulutusta kulttuurihistorian ja kalastusaiheen osalta. Asiakkaille paperilla tarjottava tieto, kuten retkikartat ja esitteet toimivat hyvin.
Helposti mukana kulkevat esitteet ja kartat ovat kätevimpiä asiakkaiden käytössä.
Runsas paperiesitetuotanto esim. kansiomuodossa messukäyttöön. Reittikuvauksia.
Perinne-, historia- ja kohdetietoa tiiviissä muodossa. Palveluhakemisto Kansallispuistot-lehteen.
Esitteet elintärkeä kanava asiakkaiden suuntaan. Nettisivut tärkeät yrityksemme asiakkaille.
Tietoa luonnon erityispiirteistä, kasvistosta, historiasta ja kulttuurista.
Netistä tulostettavaa materiaalia omatoimi/opastetulle retkelle eri luontokohteisiin. GPS-pohjainen tehtävämateriaali luontoretkelle, joka olisi saatavilla luontokeskuksesta.
Alueen koulutus- ja perehdytyskansio olisi hyödyllinen.
Sähköinen ja tulostettavissa oleva tietopankki aktiviteeteittäin. Kartta- ja reittitietoa, luonto- ym. asiaa.
Tietoa luonnosta ja siellä tapahtuvista muutosprosesseista. Pieniä tapahtumia tai koulutuksia, yleistä asioista tiedottamista.
Käytännön koulutusta maastotuntemuksen osalta.
Koulutuksen kautta tarjottu tieto.
Infotilaisuudet, käytännön koulutukset.
Tietoa kulttuurihistoriasta, lajistosta kirjana.
Koulutus tarpeen.
Asiakkaille jaettava ja myytävä esite- sekä karttamateriaali. Pelkistettyä tietoa, highlighteja alueelta. Houkuttelevien kuvien kautta kohteita esille.

3.3 Toimintaympäristö ja yhteistyö

3.3.1 Toimintaympäristö

Yritykset arvioivat matkailualan yritysten toimintaedellytyksiä eri mittakaavoissa valtakunnalliselta tasolta omaan yritykseen saakka (taulukko 19). Myönteisimmin suhtauduttiin toimintaedellytyksiin yhteistyössä Metsähallituksen kanssa, keskiarvo asteikolla yhdestä viiteen oli noin 4,4. Annetuista vaihtoehdoista heikoimman keskiarvon (3,4) sai toimintaympäristö alueen yrittäjien keskuudessa. Kaikilla tasoilla suurin osa vastauksista sijoittui luokkaan melko hyvä.

Taulukko 19. Yritysten mielipiteet toimintaympäristöstä vuonna 2010 (1 = erittäin huono, … 5 = erittäin hyvä).

Toimintaympäristö	Vastanneita		Arviointi, %					Keski-arvo	Keski-hajonta
	n	%	erittäin huono	melko huono	keskin-kertainen	melko hyvä	erittäin hyvä		
Matkailualan yrittäjyyden toimintaedellytyksien suhteen yleisesti Suomessa	22	100	0	14	32	41	14	3,55	0,91
Yrittäjyyden toimintaedellytyksien suhteen maakunnallisesti tai seudullisesti	22	100	0	9	23	55	14	3,73	0,83
Yrittäjyyden toimintaedellytyksien suhteen alueen sijaintikunnassa tai -kunnissa	22	100	0	14	18	55	14	3,68	0,89
Alueen yrittäjien keskuudessa	22	100	0	23	23	45	9	3,41	0,96
Yhteistyössä Metsähallituksen kanssa	21	95	0	0	0	6	38	4,38	0,50
Omassa yrityksessä	22	100	0	5	23	64	9	3,77	0,69
Yhteensä	**22**								

3.3.2 Yritysten välinen yhteistyö

Kaikki haastatellut yritykset ilmoittivat tekevänsä yhteistyötä muiden Syötteen alueen yritysten kanssa (taulukko 20). Yli 60 % ilmoitti tekevänsä yhteistyötä melko paljon ja noin kolmannes keskinkertaisesti. Vain muutama yritys ilmoitti tekevänsä yhteistyötä erittäin paljon tai melko vähän.

Syötteen alueen yritysten välillä oli eniten yhteistyötä markkinoinnissa (86 % vastanneista) sekä majoituspalveluissa, ohjelmapalveluissa ja kuljetuspalveluissa (67 %) (taulukko 21). Vähiten yhteistyötä tehtiin tuotteiden (38 %) ja kaluston (43 %) yhteydessä. Yritykset odottivat tekemänsä yhteistyön lisääntyvän tulevaisuudessa, varsinkin yritysten määrän kasvaessa alueella.

Yrityksillä oli arvioiden mukaan yleisimmin viisi alihankkijaa yritystä kohden, ja tämä oli myös selvästi yleisin yhteistyön muoto (taulukko 22). Yhteistyökumppaneiden määrä oli keskimäärin kolme ja tutkimuksen kohteena olleet yritykset puolestaan toimivat alihankkijoina keskimäärin kahdelle yritykselle. Vastausten perusteella moni yritys ei kuitenkaan käyttänyt lainkaan alihankkijoita ja valtaosalla ei myöskään ollut yhteistyökumppaneita.

Taulukko 20. Yritysten yhteistyö Syötteen alueen muiden yritysten kanssa (1 = ei lainkaan, ... 5 = erittäin paljon).

	Vastanneita		Arviointi, %					Keski-arvo	Keski-hajonta
	kpl	%	ei lain-kaan	melko vähän	keskin-kertaisesti	melko paljon	erittäin paljon		
Yhteistyö muiden yritysten kanssa	21	100	0	5	29	62	5	3,67	0,66
Lomakkeita yhteensä	**21**	**100**							

Taulukko 21. Yritysten yhteistyöalat alueen muiden yrittäjien kanssa.

Yhteistyöala	kpl	%
Markkinointi	18	86
Myynti	10	48
Kalusto	9	43
Tapahtumat	13	62
Tuotteet	8	38
Tuotekehitys	10	48
Majoituspalvelut	14	67
Ruokailupalvelut	11	52
Ohjelmapalvelut	14	67
Kuljetuspalvelut	14	67
Vastanneita yhteensä	**21**	

Taulukko 22. Yritysten yhteistyön tyyppi ja määrä. Summa kuvaa alihankkijoiden, yhteistyökumppaneiden tai alihankintatoiminnan määrää. Keskiarvo ilmaisee keskiarvon yritystä kohden. Prosenttipisteet kuvaavat vastausten hajontaa.

Yhteistyön tyyppi	n	Summa	Keskiarvo	Keskihajonta	Prosenttipisteet				
					Min	25 %	Med	75 %	Max
Yrityksellä on alihankkijoita	12	80	6,67	8,21	1	2	5	5	30
Yrityksellä on yhteistyökumppaneita	9	26	2,89	1,54	1	2	3	4	5
Yritys toimii alihankkijana	16	35	2,19	1,52	1	1	2	3	6
Yhteensä	**37**	**141**	**3,81**	**5,11**	**1**	**1**	**2**	**5**	**30**

3.4 Kestävä luontomatkailu

Metsähallitus otti vuonna 2004 käyttöön kestävän luontomatkailun periaatteet (liite 3), jotka ohjaavat suojelualueiden käyttöä ja matkailuyrittäjien kanssa tehtävää yhteistyötä. Nämä yhdeksän periaatetta edistävät muun muassa luontoarvojen säilymistä, luonnonsuojelua, paikalliskulttuurin ja -perinteiden arvostusta sekä toiminnan suunnittelua ja toteuttamista yhteistyössä.

Yrityksiä pyydettiin arvioimaan kestävän luontomatkailun periaatteiden toteutumista suojelualueilla tapahtuvassa yritystoiminnassa (taulukko 23). Erityisesti Metsähallituksen (81 % vastanneista) sekä yrityksen ja sen asiakkaiden (76 %) koettiin toteuttavan kestävän luontomatkailun periaatteita melko tai erittäin hyvin. Myös yrityksen sidosryhmät ja yritysverkosto arvioitiin periaatteiden noudattamisessa keskiarvoltaan keskinkertaisen yläpuolelle. Osa haastatelluista oli sitä mieltä, ettei alueen metsätaloustoiminta ota tarpeeksi huomioon virkistyskäyttöä. Vastauksista ilmeni myös, että roskattoman retkeilyn valistuksessa sekä matkailualueen jätehuollon ja lajittelun järjestämisessä olisi parantamisen varaa.

Yritysten arviot kestävän luontomatkailun periaatteista itsessään olivat hyvin myönteisiä (taulukko 24). Soveltuvuus yrityksen toimintaan sekä selkeys ja ymmärrettävyys saivat korkeimman arvosanan: molempia pidettiin joko erittäin hyvänä (73 %) tai melko hyvänä (27 %). Myös hyväksyttävyys ja toteuttamiskelpoisuus olivat keskiarvoltaan yli 4,5. Yksikään haastateltavista ei arvioinut periaatteita keskinkertaiseksi tai sitä huonommaksi.

Taulukko 23. Onnistuminen kestävän luontomatkailun periaatteiden toteuttamisessa. (1=erittäin huonosti, …5 = erittäin hyvin).

Taho	Vastanneita		Arviointi, %					Keski-arvo	Keski-hajonta
	n	%	erittäin huonosti	melko huonosti	keskinker-taisesti	melko hyvin	erittäin hyvin		
Yritys ja sen asiak-kaat	21	100	0	5	19	62	14	3,86	0,73
Yrityksen sidosryh-mät	19	90	0	11	32	53	5	3,53	0,77
Yritysverkosto	20	95	0	10	35	55	0	3,45	0,69
Metsähallitus	21	100	0	0	19	43	38	4,19	0,75
Yhteensä	**21**								

Taulukko 24. Metsähallituksen suojelualueiden kestävän luontomatkailun periaatteiden arviointi. (1 = erittäin huono, … 5 = erittäin hyvin).

Kestävän luontomatkai-lun periaatteiden	Vastanneita		Arviointi, %					Keski-arvo	Keski-hajonta
	n	%	erittäin huono	melko huono	keskin-kertainen	melko hyvä	erittäin hyvä		
Hyväksyttävyys	22	100	0	0	0	32	68	4,68	0,48
Soveltuvuus yrityksen toi-mintaan	22	100	0	0	0	27	73	4,73	0,46
Toteuttamiskelpoisuus	22	100	0	0	0	41	59	4,59	0,50
Selkeys ja ymmärrettävyys	22	100	0	0	0	27	73	4,73	0,46
Yhteensä	**22**								

3.5 EUROPARC Charter -yrityskumppanuus

Syötteen kansallispuisto on hyväksytty vuonna 2004 Euroopan kansallispuistoliiton European Charter -ohjelmaan, jonka tavoitteena on kestävän luontomatkailun kehittäminen Euroopan suojelualueilla. Vuonna 2011 alueen matkailuyrityksillä on mahdollisuus ryhtyä paikallisiksi yrityskumppaneiksi ja saada siten käyttöönsä Charter-sertifikaatti kestävän luontomatkailun periaatteet täyttäville tuotteilleen. Kumppanuus edellyttää yrityksiltä kolmivuotista toiminnan ekologisuuteen ja kestävyyteen tähtäävän kehittämisohjelman laatimista ja sitoutumista jatkuvaan toiminnan parantamiseen. Kumppanuuden hyötyinä on esimerkiksi alueen kansainvälisen tunnettuuden lisääntyminen sekä yritysten kilpailukyvyn paraneminen. Haastatelluista yrityksistä 95 % on kiinnostunut Charter-kumppanuudesta. Vain yksi yritys ei kokenut kumppanuutta tarpeelliseksi.

3.6 Syötteen alueen kulttuuriperintö

Tutkimukseen osallistuvilta yrityksiltä tiedusteltiin myös alueen kulttuuriperintöön liittyviä mielipiteitä (taulukko 25). Yli 70 % vastanneista koki, että kulttuuriperinnössä on vielä melko tai erittäin paljon hyödyntämättömiä mahdollisuuksia. Yli 85 % oli sitä mieltä, että alueen kulttuuriperinnön tuntemus tuo yritykselle/yrityksen tuotteelle melko tai erittäin paljon lisäarvoa. Samoin yli 85 % yrityksistä aikoi jatkossa hyödyntää toiminnassaan kulttuuriperintöä melko tai erittäin paljon.

Yritykset olisivat kiinnostuneita sekä paperisesta että sähköisestä kulttuuriperintöön liittyvästä aineistosta (taulukko 26). Erityisesti toivottiin kohdekohtaista esittelyä, ja myös alueen kulttuuriperintöön liittyvä koulutus sai muutamia mainintoja. Kiinnostuneita oltiin mm. tarinoista, savottaperinteistä ja saamelaiskulttuurista.

Lisäksi kysyttiin paikallisista käsityötuotteista koostuvan tuotemerkin tarpeellisuutta. Yrityksistä (n = 22) 91 % koki koko yhteisen tuotemerkin tuovan toiminnalle lisäarvoa. Osa olisi kiinnostunut laajentamaan toimintaa myös matkamuistomyyntiin tai laajentamaan aiempaa valikoimaa. Myyntiin toivottiin laadukkaita ja erityisesti paikallista osaamista hyödyntäviä tuotteita. Yritysten mukaan alueelta löytyy sekä tuotekehitykseen että valmistukseen liittyvää osaamista, jota voi hyödyntää tuoteperheen rakentamisessa.

Taulukko 25. Alueen kulttuuriperinnön hyödyntäminen (1 = ei lainkaan, … 5 = erittäin paljon).

Arvioitava asia	Vastanneita		Arviointi, %					Keski-arvo
	n	%	ei lainkaan	melko vähän	keskinkertaisesti	melko paljon	erittäin paljon	
Koetteko, että alueen kulttuuriperinnössä on vielä matkailullisesti hyödyntämättömiä mahdollisuuksia?	21	95	0	0	24	33	43	4,19
Tuoko alueen kulttuuriperinnön tuntemus yrityksellenne/yrityksenne tuotteelle lisäarvoa?	22	100	0	0	14	45	41	4,27
Aikooko yrityksenne jatkossa hyödyntää alueen kulttuuriperintöä toiminnassaan?	22	100	0	0	14	45	41	4,27
Yhteensä	**22**							

Taulukko 26. Yritysten kulttuuriperintöön liittyvät aineistotarpeet.

Kulttuuriperintöön liittyvät aineistotarpeet
Koulutus maastossa. Yksinkertaisia "kohdekortteja", esim. muinaisranta, lakikalliot, arkeologinen kohde
Tiiviit esitteet, ulkomaalaisille yleisluontoista tietoa, suomalaisille yksityiskohtaisempaa.
Useilla kielillä tietoa kulttuuriperinnöstä (huom. italia, ranska, saksa)! Esitemateriaali.
Paperilla oleva esite, historia jatkumona saamelaisasutuksesta nykypäivään. Elinkeinoittain eri vaiheissa. Taustalla tietoa myös maastojen muotoutumisesta geomorfologian ja biologisten prosessien kautta.
Esitteissä kohdekohtaisesti esiteltynä. Lisäksi tietoa joko laitettavaksi suoraan yrityssivulle tai linkitettäväksi luontoon.fi:hin. Kirjat suosittuja (esim. Tarinoiden Syöte), myyntituotteiksi jalostettua tietoa. Tarinoita alueen metsien käytöstä, suurista savotoista, kaskenpoltosta.
Savottaperinne, vihovenäläiset. Vattukurun laavun lähistöllä sijainnut pontikankeittopaikka on ollut käytössä 1950–60-luvulle asti.
Metsäsaamelaisuudesta kertovaa tietoa ja materiaalia näiltä seuduilta. Yhteistyötä voisi olla luontomatkailun kanssa.
Asiakkaille halutaan tarjota informaatiota laajasti. Koulutustilaisuus kaikista paras tiedon jakamismuoto.
Kirjallinen tiivis paketti. Kohdekohtaista esittelyä.
Koulutus
Matkailuyrittäjän luonto-opas. Kohteittain esiteltynä vihkosena / esitteenä.
Tietoa Harjajärven savotta- ja hevoskulttuurin hyödyntämismahdollisuuksista matkailussa
Itselleni paperinen on mieluisin. Suotuisissa oloissa käyn toisinaan myös internetissä.
Kaikissa muodoissa niputettuna. Kohteita pitää kartoittaa ja kerätä tarinoita, myös fiktiivisiä ja osittain fiktiivisiä. Esim. Pyhityksen erakko-tarina, Pyhityksen ympäristö, Kostonjärvi. Loukas-ukko etiäisineen.
Kohteittain eritelty vihkonen / esite. Yrittäjälle laajempi sisältö ja asiakkaalle / markkinointiin suppeampi sisältö.
Kulttuuriperintötietoa nettiin/paperille kuvattuna
Matkailijalle jaettava materiaali - tieto kytkettävä muuhun asiaan. Syötteen kulttuurihistorian kuvakirja?

3.7 Tulevaisuus

Yritykset arvioivat tulevaisuuden näkymiään viiden vuoden aikajänteellä (taulukko 27). Puolet haastatelluista yrityksistä arvioi toimintansa kasvavan tulevaisuudessa jonkin verran. Yli puolet arvioi yrityksen henkilöstömäärän pysyvän tulevaisuudessa ennallaan, tosin monet kokivat henkilöstön lisäämisen tarpeelliseksi matkailijamäärien kasvaessa. Matkailun kehittämiskysymyksissä 64 % yrityksistä arvioi matkailun kasvavan Koillismaan alueella jonkin verran. Syötteen kansallispuiston alueella puolestaan 59 % yrityksistä arvioi matkailun kasvavan jonkin verran ja 27 % arvioi kasvun olevan merkittävää. Yksikään vastaaja ei odottanut yrityksen toiminnan tai alueen matkailun supistuvan.

Yli 90 % yrityksistä arvioi Syötteen kansallispuiston merkitsevän niille seuraavien viiden vuoden aikana melko tai erittäin paljon (taulukko 28). Vain kaksi yritystä arvioi merkityksen tulevaisuudessa keskinkertaiseksi tai melko vähäiseksi. Taulukkoon 9 verrattaessa havaitaan, että kokonaisuudessaan kansallispuiston merkityksen arvioidaan kasvavan tulevaisuudessa.

Yrityksiltä kysyttiin myös kiinnostusta toiminnan lisäämiseen tai uusien tuotteiden kehittämiseen Syötteen suojelualueilla. Lisäksi tiedusteltiin mahdollisia suojelualueiden hyödyntämättömiä mahdollisuuksia ja mitä edellytyksiä suojelualueilta tai matkailun toimintaympäristöstä mahdollisesti puuttuu (taulukko 29). Moni yritys olikin kiinnostunut kehittämään toimintaansa tutkimusalueella, mm. luontokuvaus, lintubongaus, erilaiset retket ja vaellukset nousivat esille. Myös luonnon ehdoilla eläminen, erämaassa rauhoittuminen ja yleisesti toimintojen ympärivuotisen tarjonnan kehittäminen mainittiin. Toiveissa oli mm. kalastusmatkailun kehittämistä sekä näköalapaikkojen ja nähtävyyksien kartoittaminen kysynnän perusteella.

Taulukko 27. Yritysten tulevaisuuden näkymät ja muutokset toiminnan laajuudessa seuraavien viiden vuoden aikana (1 = supistuu merkittävästi, … 5 = kasvaa merkittävästi).

Arvioitava asia	Vastanneita		Arviointi, %					Keski-arvo	Keski hajonta
	n	%	supistuu merkittävästi	supistuu jonkin verran	pysyy ennallaan	kasvaa jonkin verran	kasvaa merkittävästi		
Yrityksen toiminta	22	100	0	0	32	50	18	3,86	0,71
Yrityksen henkilöstömäärä	22	100	0	0	55	36	9	3,55	0,67
Matkailu Koillismaan alueella	22	100	0	0	18	64	18	4,00	
Matkailu Syötteen kansallispuiston alueella	22	100	0	0	14	59	27	4,14	
Yhteensä	**22**								

Taulukko 28. Syötteen kansallispuiston merkitys yrityksille seuraavien viiden vuoden aikana (1 = ei lainkaan tärkeä,… 5 = erittäin tärkeä).

	Vastanneita		Arviointi, %					Keski-arvo	Keski-hajonta
	n	%	ei lainkaan	melko vähän	keskinkertaisesti	melko paljon	erittäin paljon		
Alue merkitsee yrityksille tulevaisuudessa	22	100	0	5	5	23	68	4,55	0,80
Yhteensä	**22**								

Taulukko 29. Yritysten kiinnostus toiminnan lisäämiseen tai uusien tuotteiden kehittämiseen sekä hyödyntämättömät mahdollisuudet ja edellytykset Syötteen suojelualueilla ja matkailun toimintaympäristössä.

Toiminta/tuotteet / mahdollisuudet / edellytykset
Tuotekehitys kiinnostaa, luontokuvaus, lintubongaus. Edellytyksiä löytyy.
Ohjelmapalvelu: luonnon ehdoilla eläminen.
Metsätalouden tulisi huomioida reitistöt paremmin toiminnassaan.
Reittien ylläpidosta (maapuut, opasteet) huolehdittava.
Kartta, jossa näkyy Kylmäluoma - Jokijärvi -aluekokonaisuus + esitteet.
Alueen (Kylmäluoma / Jokijärvi / Taivalkoski) reitit Retkikarttaan.
Ulkomaalaisryhmät ohjelmapalveluineen. Luontomatkailu.
Syrjäisten kalavesien hoito mahdollistamassa kalastusmatkailua. Viikko-ohjelmaan lisää sisältöä kalastuksesta.
Tulipaikoilla ja helposti saavutettavilla maisemallisilla paikoilla on kysyntää (eri kulkutavat / vuodenajat huomioiden).
Savottakulttuuri.
Rauhoittuminen, erämaan kokeminen kunnostettujen kämppien kautta.
"Hiljaisuuden polku" -tuotteet erityisesti ikääntyville.
Kartoittaa näköalat ja nähtävyydet
Historiatarjonnan ja geologiatiedon lisääminen.
Kasketuille alueille opastauluja.
Marjaretkiä, sieniretkiä
Toiminnan ympärivuotistaminen: Kansallispuisto tarjoaa laajat mahdollisuudet kesä/syksy (sulan maan) kaudelle.
Luontokouluyhteistyötä, esim. 3 päivän luontokoulu / -leirin aikana. MH opas osallistuisi ohjelman läpivientiin jonkin teeman osalta.
Sopivalla sijainnilla yrityskäyttöön soveltuva varaustupa kansallispuiston erämaaosalla. Yhteydeksistä matkailuyrityksiin huolehdittava.
Luontokuvaukseen soveltuvien paikkojen kartoittaminen
Kesäkalastusmatkailu (Pärjänjoki, lammet, järvet)
Uusien tuotteiden kehittäminen kiinnostaa paljon.
Kysynnän ilmaantuessa vaellusopastukset ja retket kiinnostavat suuresti, koska oppaana voin vaikuttaa asiakkaiden mielipiteisiin. Oma suhtautumiseni kestävään matkailuun on erittäin myönteinen
Reittisuunnittelussa voisi käyttää "ennakkotapauksia" vertailussa
Kesänuottaus perinnepäivänä. Erämaan markkinat alueen toimijoiden järjestämänä?

3.8 Toiveita ja terveisiä Metsähallitukselle

Vapaamuotoisessa palautteessa kysyttiin yritysten toiveita Syötteen kansallispuiston kehittämiseksi, jotta puiston palvelut vastaisivat paremmin yritysten tarpeita. Vastaukset on koottu taulukkoon 30.

Pärjänjoelle toivottiin kalastusmatkailua tukevaa palveluvarustusta ja melontareitin kehittämistä siten, että autolla saavutettavia rantautumis- ja taukopaikkoja olisi enemmän. Säkkisenlammille puolestaan toivottiin laavua, koska paikka on tärkeä paikallisille ja mm. kalastaville retkeilijöille.

Mainintoja sai myös sellainen matkailuyrityksiä, kansallispuiston eri osia ja retkeilyalueita yhdistävä monikäyttöreitti, että alueiden välille muodostuisi rengasreitti. Monikäytöllä tarkoitetaan käytön ympärivuotisuutta erilaisin liikkumistavoin sekä reitin soveltuvuutta myös yritysten toimintoihin. Perusteluna reitille oli myös se, että vaeltajien ei tarvitsisi rengasreitillä tukeutua joukkoliikenneyhteyksiin tai oman auton käyttöön. Yritykset toivoivat kyseiselle reitille Karhunkierroksen kaltaista tuotteistamista ja tunnettuutta.

Kansallispuiston ulkopuolisilla alueilla toivottiin parempia moottorikelkkailuyhteyksiä sekä mönkijäreittien kehittämistä. Syötteen matkailualueella tarvittaisiin myös pienimuotoista opastustarjontaa ja lisää retkeilyn perustarvikkeiden välinevuokrausta.

Taulukko 30. Vapaamuotoinen palaute ja toiveet Metsähallitukselle.

Aluetta koskevat toiveet
Olemassa olevien palveluiden tuotteistaminen ja tiedottaminen (vrt. Pieni Karhukierros).
Luontopalveluiden viestinnän ja markkinoinnin kehittäminen (netti, sosiaalinen media ja asiakkaiden kokemusten levittäminen).
Vahvempaa markkinointia ulospäin, näkyvyyttä alan liikkeissä ja medioissa.
Pyhityksen alue kaipaa palveluvarustusta.
Siisteyttä tulisi lisätä talousmetsäalueen ja Kylmäluoman taukopaikoilla. Kelkkailijat aiheuttavat siisteysongelmia.
Säkkisenlammille kaivattaisiin maisemalliselle paikalle laavua. Retkeilijät ja paikalliset hyötyisivät taukopaikasta.
Alueella tarvitaan välinevuokrausta, retkeilyn perustarvikkeita.
Pienimuotoista opastustarjontaa, esimerkiksi luontokeskuksen järjestämänä.
Peikkopolun kehittäminen ja uudistaminen, mahdollisesti kansallispuiston puolelle.
Polku Antin Kuuselle.
Moottorikelkkareittien tason parantaminen ja ylläpidon järjestäminen, jotta koiravaljakot voisivat sitä hyödyntää.
Pitkät hiihtoreitit matkailuyrityksestä Syötteelle.
Pitkä kansallispuiston eri osia, nähtävyyksiä ja matkailuyrityksiä yhdistävä vaellus- ja mönkijäreitti tarpeen.
Rajakoskelle Pärjänjoelle pyöräilyreitin / vesiretkeilyreitin yhteyteen tarvittaisiin tulipaikka.
Kalastusmahdollisuuksien lisääminen (Siika/Harjus) Kylmäluoman syrjäisempiin vesiin.
Ahmatuvan latukahvilan asiakastilojen kalustusta voisi hieman parantaa, jotta sesonkiaikoina löytyisi paikkoja tarvitseville.
Matkailuyritykset yhdistävä monikäyttöreitti Syötteeltä Loukusan kautta Pyhitykselle. Soiperoinen ja Kylmäluoma mukaan siten, että muodostuisi ympyrä. Talvisaikaan olisi hyvä olla esim. moottorikelkkaura, helpottaisi kulkua.
Yrityksen tuotteissa käyttämien reittimahdollisuuksien kartoitus jo olemassa olevia reittejä ja kohteita hyödyntäen. Myös vaihtoehtoisten uusien linjausten selvittäminen.
Pärjänjoen melontareittiä kehittää siten, että rantautumis- ja taukopaikkoja olisi ainakin kaksi Kuivakosken ja Harrirannan välissä (ennen Teerelää ja Vannekoskella). Myös pelastustiet huomioitava.
Säkkisenlammille tarvittaisiin laavu, paikka on tärkeä paikallisille ja mm. kalastaville retkeilijöille.
Toiveissa asiakkaan palautteen kautta: laavu pitäisi olla talvisin saavutettavissa helposti Iso-Syötteen ydinalueen metsän keskellä.
Pärjänjoen kalastusmahdollisuuksien helpottaminen.
Moottorikelkkailussa ympyräreittien puute (kansallispuiston ulkopuolella).
Mönkijäreitin kehittäminen (vaihtoehtoja).

4 Tulosten tarkastelu

Syötteen yritystutkimuksessa haastateltiin 22 alueella vaikuttavaa yritystä, joista 13 oli käyttänyt Syötteen kansallispuistoa, Iso-Syötteen tai Kylmäluoman retkeilyalueita, Syötteen virkistysmetsää tai Soiperoisen luonnonsuojelualuetta liiketoiminnassaan. Yrityksistä 82 % ilmoitti toimialueekseen Pudasjärven kaupungin ja 55 % Taivalkosken kunnan. Yleisimmät toimialat olivat ravitsemis-, ohjelma- ja majoituspalvelut.

Yritysten asiakkaista keskimäärin 70 % oli suomalaisia ja 30 % ulkomaalaisia. Ulkomaisista asiakkaista suurin osa oli kotoisin Hollannista tai Venäjältä. Lisäksi asiakkaita tuli Saksasta tai Iso-Britanniasta. Omatoimimatkailijoita oli keskimäärin 64 % yritysten kaikista asiakkaista ja matkanjärjestäjäasiakkaita siten 36 %. Suurimmalle osalle yrityksistä talvi ja kevättalvi olivat vilkkaimpia kuukausia, tosin noin neljäsosa asiakkaista kävi kesäaikaan. Hiljaisimpia aikoja olivat loppusyksy ja -kevät.

Tutkimukseen osallistuneissa yrityksissä oli vuonna 2010 yleisimmin yhdestä kolmeen (ka = 3) vakituista kokopäiväistä työntekijää. Osa-aikaisia työntekijöitä oli yleisimmin yhdestä kymmeneen (ka = 7). Yhteensä yritykset työllistivät 156 henkilöä, joista 62 oli vakituisia työntekijöitä. Tehtyjä henkilötyövuosia kertyi yritystä kohden keskimäärin 3,2. Henkilöstön osaamisen kehittäminen kiinnosti yrityksiä: 26 % vastanneista kaipasi koulutusta laatu- ja ympäristöasioista, 22 % alueen kulttuuriperinnöstä ja historiasta ja 18 % alueen luonnosta ja lajistosta. Myös turvallisuusasiat ja opaskoulutus kiinnostivat. Tutkimuksen perusteella yrityksille tulisi tarjota koulutuksia useasta teemasta.

Lähes puolet haastatelluista yrityksistä piti Syötteen kansallispuistoa toimintansa kannalta erittäin tärkeänä. Yritysten arvion perusteella keskimäärin 56 % niiden asiakkaista vierailee kansallispuiston alueella. Tutkimuksessa kartoitettiin Metsähallituksen ylläpitämien Syötteen luontokohteiden käyttöä yritystoiminnassa. Kansallispuistossa Syötteen lähialuetta (Ahmavaara ja Maaselkä) käytetään monipuolisesti ohjelmapalvelutoiminnoissa, esimerkiksi koiravaljakkosafareissa, lumikenkäilyssä ja opastetuissa retkissä. Myös kansallispuistossa sijaitsevaa Rytivaaran kruununmetsätorppaa ja puiston erämaaosia hyödynnetään tekemällä niihin muun muassa opastettuja retkiä.

Iso-Syötteen ja Kylmäluoman retkeilyalueilla yritykset tarjoavat erityyppisiä tuotteita ympäri vuoden, aiemmin mainittujen lisäksi moottorikelkkasafareita. Muista luontokohteista yritykset käyttävät monipuolisesti Syötteen virkistysmetsää. Soiperoisessa tarjotaan lähinnä opastettuja retkiä ja lumikenkäilyä. Osa yrityksistä suunitteli toiminnan tai tuotteiden laajentamista seuraavan viiden vuoden aikana alueen muihin luontokohteisiin.

Yleisimmät Syötteen suojelualueilla harjoitetut ohjatut toiminnat ovat ruoka- tai ravitsemuspalvelut, retkeily ja lumikenkäily. Moottorikelkkailua ja kalastusta tarjoaa noin kolmasosa, melontaa ja koiravaljakkoajelua noin neljäsosa yrityksistä. Turvallisuudessa yrityksillä oli vielä kehittämistarpeita, sillä vain noin 60 prosentilla yritysten harjoittamista toiminnoista oli voimassa oleva turvallisuussuunnitelma. Tutkimusalueella tarjotuista toiminnoista pidettiin tärkeimpinä vaelluksia, opastettuja retkiä, lumikenkäilyä ja koiravaljakkosafareita.

Metsähallituksen palvelut Syötteen suojelualueilla saivat pääsääntöisesti hyvin myönteisiä arvioita. Parhaan arvion saivat palvelurakenteet maastossa, jotka yli puolet arvioi erittäin hyviksi ja loput melko hyviksi. Noin 40 % vastaajista piti polttopuuhuoltoa, maasto-opasteita, jätehuoltoa sekä rakenteiden ja reittien turvallisuutta erittäin hyvinä. Myös Metsähallituksen henkilöstön yhteistyö ja viestintäpalvelut saivat kiitosta. Kritiikkiä tuli Kylmäluoman retkeilyalueen erityisryhmien palveluista ja maasto-opasteista. Vain yhdeksän vastaajaa oli arvioinut Metsähallituksen tarjoamaa

koulutusta, mikä voi viestiä joko tarjonnan vähyydestä tai vähäisestä osallistumisesta järjestettyihin tilaisuuksiin. Yrityksiltä tiedusteltiin lisäksi mielipidettä alueen palvelujen ja palvelurakenteiden määrästä. 86 % vastanneista oli määrään melko tai erittäin tyytyväisiä.

Yritystutkimuksen tulokset olivat palveluita ja rakenteita koskevin osin pitkälti samankaltaiset kuin lähes samanaikaisesti toteutetussa kävijätutkimuksessa (Sarajärvi 2011). Poikkeuksena ovat käymälät, jätehuolto ja erityistarpeiden huomioon ottaminen, jotka kävijätutkimuksessa saivat alhaisemmat arviot. Tähän voi vaikuttaa alueella käytössä oleva roskattoman retkeilyn periaate, jonka matkailuyritykset tuntevat omatoimiretkeilijöitä paremmin. Kävijätutkimuksessa palveluiden ja rakenteiden määrän arvioinnissa nousi esille yritysten tuottamien palveluiden lisäämisen tarve.

Yritystutkimuksessa arvioitiin Metsähallituksen tuottamia viestintämateriaaleja ja -välineitä. Yritykset hakivat tietoa Syötteen suojelualueista pääasiassa Syötteen luontokeskuksesta, luontoon.fi-sivuilta ja esitteistä tai oppaista. Samat viestimet arvioitiin myös hyödyllisimmiksi. Huomionarvoista on, että lähes neljäsosa tutkimukseen osallistuneista yrityksistä ei ollut käyttänyt luontoon.fi-sivuja tai tutustunut Kansallispuistot-lehteen. Omaa markkinointiaan varten yritykset haluaisivat lisää tietoa mm. alueen luonnosta, historiasta ja kulttuuriarvoista monin viestinnällisin keinoin. Kansallispuiston tunnuksen käyttö koettiin kiinnostavana; 86 % yrityksistä haluaisi käyttää sitä markkinoinnissaan.

Haastateltuja yrityksiä pyydettiin arvioimaan toimintaympäristöään eri mittakaavoissa valtakunnalliselta tasolta omaan yritykseen saakka. Kysymys koettiin jossain määrin vaikeaksi. Myönteisimmin suhtauduttiin yhteistyöhön Metsähallituksen kanssa (n. 4,4 asteikolla 1–5). Heikoimman keskiarvon sai alueen yrittäjien keskuudessa toimintaympäristö (n. 3,4). Kuitenkin valtaosa vastauksista sijoittui kaikilla tasoilla luokkaan melko hyvä.

Syötteen alueen yritykset arvioivat tekevänsä yritysten välistä yhteistyötä melko paljon. Eniten yhteistyötä tehtiin markkinoinnissa sekä majoitus-, ohjelma- ja kuljetuspalveluissa. Yleisin yhteistyön muoto oli alihankkijoiden käyttäminen tai alihankkijana toimiminen. Tasavertaisen yhteistyökumppanuuden sisältö oli kysyttäessä vaikeasti hahmotettavissa, mahdollisesti siitä syystä kyseisen luokan osuus jäi alhaisemmaksi. Yritykset odottivat yhteistyön lisääntyvän tulevaisuudessa, varsinkin yritysten määrän kasvaessa.

Yrityksiä pyydettiin arvioimaan Metsähallituksen laatimia kestävän luontomatkailun periaatteita. Kaikki Syötteen alueen toimijat pitivät periaatteita hyväksyttävinä ja arvioivat niiden soveltuvan hyvin myös yrityksen omaan toimintaan suojelualueilla. Periaatteita pidettiin myös toteuttamiskelpoisina ja ymmärrettävinä. Yritykset arvioivat itse onnistuneensa periaatteiden toteuttamisessa keskimäärin melko hyvin, sidosryhmien ja yritysverkoston onnistuminen arvioitiin hieman heikommaksi. 38 % vastanneista arvioi Metsähallituksen toteuttavan periaatteita erittäin hyvin.

European Charter -yrityskumppanuus on yrityksille mahdollisuus edistää harjoittamaansa kestävää luontomatkailua ja sen markkinointia. Vuonna 2011 Syötteen suojelualueilla toimiville yrityksille tarjoutuu mahdollisuus Charter-yrityskumppanuuteen. 95 % vastanneista yrityksistä oli kiinnostuneita Charter-kumppanuudesta.

Syötteen yritystutkimuksessa tiedusteltiin kulttuuriperintöön liittyviä mielipiteitä. Yli 70 % vastanneista koki, että kulttuuriperinnössä on hyödyntämättömiä mahdollisuuksia melko tai erittäin paljon. 86 % yrityksistä oli sitä mieltä, että alueen kulttuuriperinnön tuntemus tuo yritykselle tai sen tuotteelle lisäarvoa ja ne aikoivat jatkossa hyödyntää alueen kulttuuriperintöä toiminnassaan. Kulttuuriperintöön liittyvästä, eri muodoissa saatavasta tiedosta oltiin hyvin kiinnostuneita. Myös käsityöperinne on osa paikallista kulttuuriperintöä. Yrityksiltä tiedusteltiin paikallisista käsityö-

tuotteista koostuvan tuotemerkin tarpeellisuutta. 91 % koki yhteisen tuotemerkin tuovan yrityksen toiminnalle lisäarvoa.

Suurin osa tutkimukseen osallistuneista yrityksistä arvioi toimintansa kasvavan tulevaisuudessa. Hieman yli puolet ennakoi henkilöstön määrän pysyvän ennallaan, vajaa puolet kasvavan jonkin verran. Sen sijaan matkailun arvioitiin kasvavan tulevaisuudessa Koillismaalla ja varsinkin Syötteen kansallispuistossa. Yli 90 % vastanneista arvioi Syötteen kansallispuiston merkitsevän yrityksille tulevaisuudessa melko tai erittäin paljon (ka = 4,55). Merkityksen arvioitiin siis kasvavan nykyhetkestä. Yritykset ovat kiinnostuneita uusien tuotteiden ja toimintojen lisäämisestä tarjontaansa Syötteen suojelualueilla. Yritykset kokevat, että kansallispuistossa on runsaasti hyödyntämättömiä mahdollisuuksia esimerkiksi kulttuuriperinnössä, luontokuvauksessa ja kalastuksessa. Vapaamuotoisessa palautteessa esitettiin monenlaisia toiveita mm. reittien ja palveluvarustuksen kehittämisestä.

Kiitokset

Kiitokset Saara Airaksiselle, Sari Alatossavalle ja Matti Tapaniselle, jotka opastivat yritystutkimuksen eri vaiheissa ja antoivat palautetta raportin tarkastusvaiheessa. Erityiskiitokset kuuluvat kaikille tutkimukseen osallistuneille yrityksille hyvästä yhteistyöstä ja ajan uhraamisesta tärkeälle asialle!

Lähteet

Metsähallitus 2006: Syötteen kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelma. – Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja C 2. 61 s.

Metsähallitus 2010: Luontoon.fi-verkkopalvelu. – <www.luontoon.fi/syote>, viitattu 12.10.2010.

Metsähallitus ja Metsäntutkimuslaitos 2009: Kansallispuistojen ja retkeilyalueiden virkistyskäytön paikallistaloudelliset vaikutukset. Raportti 14.12.2009. – <www.metsa.fi/ => Suojelualueiden merkitys paikallistaloudelle>, viitattu 12.10.2010.

Naturpolis 2008: Kuusamo Lapland matkalla kansainvälisyyteen 2010, Strategiapäivitys 2008. – <http://www.naturpolis.fi/aluekehitys/strategiat-ja-suunnitelmat>, viitattu 18.11.2010.

Pudasjärven kaupunki 2010: Syötteen matkailun kehittämissuunnitelma 2010–2023. – Luonnos 29.3.2010. Pudasjärven kaupunki, Pudasjärvi.

Sarajärvi, K. 2011: Syötteen kävijätutkimus 2010. – Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja B 151. 55 s.

Virkkunen, V. 2011: Syötteen luontomatkailusuunnitelma 2011. – Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja C 93. 59 s.

LIITE 1

Kyselylomake

Metsähallitus Pohjanmaan luontopalvelut Luottamuksellinen

Haastattelulomakkeen nro _____

Vastauspäivämäärä _____

SYÖTTEEN KANSALLISPUISTON YRITYSTUTKIMUS 2010

Syötteen kansallispuistolla tarkoitetaan tässä yhteydessä Metsähallituksen hallinnoimia luontokohteita Pudasjärven ja Taivalkosken alueella. Näitä ovat Syötteen kansallispuisto, Iso-Syötteen retkeilyalue, Syötteen virkistysmetsä, Soiperoisen luonnonsuojelualue ja Kylmäluoman retkeilyalue. Liitteenä ovat tutkimusalueen kartta (liite 2) ja Kestävän luontomatkailun periaatteet (liite 3).

Täyttöohjeet:

Yritystutkimuksella kerättävää tietoa hyödynnetään Syötteen alueen kehittämisessä. Tiedot ovat ehdottoman luottamuksellisia ja tulokset raportoidaan siten, että yksittäisen yrityksen tiedot eivät ole niistä pääteltävissä. Toivomme teidän vastaavan tämän lomakkeen jokaiseen kysymykseen huolellisesti ja pyydämme ottamaan huomioon seuraavat ohjeet:

1. **Lukekaa kysymykset huolellisesti ja tutustukaa liitteisiin.**
2. **Vastatkaa kysymyksiin yrityskohtaisesti merkitsemällä yksi rasti vastausympyrään (❍). Niissä kysymyksissä, joissa on mahdollista valita useampi vaihtoehto, merkitkää vastauksenne vastausruutuihin (❑). Joissakin kysymyksissä pyydetään kirjoittamaan vastaus.**
3. **Tulemme haastattelemaan teitä erikseen sovittuna aikana, joten lomakkeen täyttäminen etukäteen ei ole välttämätöntä. Toivomme kuitenkin, että ehtisitte tutustumaan kysymyksiin ennen haastattelua.**
4. **Lisätietoja antaa Veikko Virkkunen p. 0205 64 6068 (veikko.virkkunen@metsa.fi).**

TAUSTATIEDOT YRITYKSESTÄ

1. Yrityksen
nimi _____
perustamisvuosi _____
yhteistyösopimuksen numero _____
Y-tunnus _____

2. Vastaajan
nimi _____
asema tai tehtävä yrityksessä _____
vastauspäivämäärä _____ . _____ . 20 _____

3. Yrityksen toimialue (merkitkää tarvittaessa useampi kohta)
- ❑ koko Suomi
- ❑ joku lääni tai läänit, mikä tai mitkä? _____
- ❑ joku maakunta tai -kunnat, mikä tai mitkä? _____
- ❑ Pudasjärven kaupunki
- ❑ Taivalkosken kunta
- ❑ Posion kunta
- ❑ muu kunta, mikä? _____

4. Yrityksen päätoimialat tärkeysjärjestyksessä (1=tärkein, 2=seuraavaksi tärkein jne.)

____ majoituspalvelut
____ ravitsemispalvelut
____ henkilöliikennepalvelut
____ ohjelmapalvelut
___ kulttuuri- ja viihdepalvelut
___ hyvinvointipalvelut
___ sekalaiset matkailupalvelut
___ muu, mikä? _____

5. Mitkä ovat tärkeimmät yrityksenne tarjoamat palvelut ja aktiviteetit? (nimeä korkeintaan 3)

a) yleensä: _____

_____

b) kansallispuistossa: _____

_____

ASIAKKAAT

6a. Mikä osuus yrityksenne asiakkaista on

suomalaisia		%	omatoimisia		%
ulkomaalaisia		%	matkanjärjestäjän kautta		%
yhteensä	**100**	%	**yhteensä**	**100**	%

6b. Miten asiakaskuntanne jakautuu kansallisuuksittain? Ilmoita tärkeimmät kansallisuudet sekä niiden osuudet kaikista ulkomaalaisista asiakkaistanne.

brittejä		%	muita, mitä?		%
saksalaisia		%	muita, mitä?		%
hollantilaisia		%	muita, mitä?		%
ranskalaisia		%	muut		%
venäläisiä		%	**yhteensä**	**100**	%

6c. Onko asiakaskunnassanne tapahtunut muutoksia viime aikoina tai arvioitteko muutoksia tapahtuvan lähitulevaisuudessa? Jos kyllä, niin arvioi muutoksen syitä?

_____
_____
_____
_____
_____

7a. Kuinka asiakaskuntanne jakaantuu vuodenajoittain?

kesä (1.6.-31.8.)		%
syksy (1.9.-31.10)		%
talvi (1.11.-28.2.)		%
kevättalvi (1.3.-15.4.)		%
kevät (16.4.-31.5.)		%
yhteensä	**100**	%

7b. Onko asiakkaiden kausittaisessa jakautumisessa tapahtunut muutoksia? Onko omatoimiasiakkaiden ja matkanjärjestäjien kautta tulevien asiakkaiden välillä eroa kausittaisen jakautumisen suhteen?

_____
_____
_____
_____

HENKILÖSTÖ

8. Yrityksenne työntekijöiden ja henkilötyövuosien määrä vuonna 2010

vakituinen henkilöstö	_____	henkilöä ja noin	_____	henkilötyövuotta
määräaikainen henkilöstö	_____	henkilöä ja noin	_____	henkilötyövuotta

9. Millaisesta koulutuksesta yrityksenne voisi olla kiinnostunut seuraavan 5 vuoden aikana?

- ❑ alueen luonto ja lajisto
- ❑ alueen kulttuuriperintö ja historia
- ❑ opaskoulutus
- ❑ turvallisuusasiat
- ❑ laatu- ja ympäristöasiat
- ❑ muu, mikä? _____

_____
_____
_____
_____

METSÄHALLITUKSEN HALLINNOIMAT LUONTOKOHTEET

10a.	**Käytättekö seuraavia kohteita yritystoiminnassanne?**		
	Syötteen kansallispuisto		
	Syötteen lähialue (Ahma-vaara, Maaselkä)	Jos kyllä, miten?	
	Rytivaaran kruununmet-sätorppa	Jos kyllä, miten?	
	Pyhitys	Jos kyllä, miten?	
	Syötteen kansallispuiston erämaiset osat	Jos kyllä, miten?	
	Muu kohde	Jos kyllä, miten?	
	Retkeilyalueet		
	Iso-Syötteen retkeilyalue	Jos kyllä, miten?	
	Kylmäluoman retkeilyalue	Jos kyllä, miten?	

Muut Metsähallituksen hallinnoimat luontokohteet		
Syötteen virkistysmetsä	Jos kyllä, miten?	
Soiperoisen luonnonsuojelualue	Jos kyllä, miten?	
Muu, mikä?	Jos kyllä, miten?	
Muu, mikä?	Jos kyllä, miten?	

10b. Aiotteko seuraavan viiden vuoden aikana laajentaa toimintaanne tai tuotteitanne muihin alueen luontokohteisiin? Jos aiotte, niin mihin?

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

11. Minkälaisia toimintoja yrityksenne harjoittaa (tekee itse, ei osta alihankintana) Metsähallituksen hallinnoimilla alueilla, ja millä niistä yrityksellänne on voimassa oleva Kuluttajaturvallisuuslain (2004) mukainen turvallisuussuunnitelma?

	turvallisuussuunnitelma		turvallisuussuunnitelma
❑ retkeily	❑	❑ kiipeily ja laskeutuminen	❑
❑ kalastus (kesä)	❑	❑ melonta	❑
❑ kalastus (talvi)	❑	❑ koskenlasku	❑
❑ murtomaahiihto	❑	❑ maastopyöräily	❑
❑ lumikenkäily	❑	❑ kulttuuriperintöön tutustuminen	❑
❑ moottorikelkkailu	❑	❑ luonnontarkkailu ja -kuvaus	❑
❑ koiravaljakkoajelu	❑	❑ välinevuokraus	❑
❑ poroajelu	❑	❑ kahvilatoiminta	❑
❑ vaellus/yöpyminen maastossa	❑	❑ ruoka- tai ravitsemispalvelut	❑
❑ ratsastus	❑	❑ majoitus	❑
❑ metsästys	❑	❑ _____	❑
❑ sauvakävely	❑	❑ _____	❑

12. Kuinka tärkeänä pidätte Syötteen kansallispuistoa yrityksenne toiminnan kannalta?
(5= erittäin tärkeä, 4=melko tärkeä, 3=keskinkertainen, 2=vähän tärkeä, 1=ei lainkaan tärkeä)

	5	4	3	2	1	
erittäin tärkeä	❍	❍	❍	❍	❍	ei lainkaan tärkeä

13. Kuinka suuren osuuden yrityksenne asiakkaista arvioitte vierailevan Syötteen kansallispuistossa?

_____ %

14a. Arvioikaa seuraavien Syötteen kansallispuiston palveluiden <u>laatua</u>
(5 = erittäin hyvä, 4 = melko hyvä, 3 = keskinkertainen, 2 = melko huono, 1 = erittäin huono)

	erittäin hyvä 5	4	3	2	1 erittäin huono	emme ole käyttäneet palvelua
palvelurakenteet alueen sisääntuloväylillä (pysäköinti- ja rantautumispaikat jne.)	❍	❍	❍	❍	❍	❍
palvelurakenteet maastossa (tulentekopaikat, polut, ladut, laiturit, sillat, puukatokset, käymälät)	❍	❍	❍	❍	❍	❍
rakenteiden ja reittien turvallisuus	❍	❍	❍	❍	❍	❍
maasto-opasteet (infotaulut, viitoitus)	❍	❍	❍	❍	❍	❍
polttopuuhuolto	❍	❍	❍	❍	❍	❍
jätehuolto (käymälät, jätepisteet, yleinen siisteys)	❍	❍	❍	❍	❍	❍
erityisryhmien palvelut (esim. liikuntaesteiset)	❍	❍	❍	❍	❍	❍
Metsähallituksen henkilöstön yhteistyö yrittäjien kanssa	❍	❍	❍	❍	❍	❍
opastusaineisto (esitteet ja muu aineisto)	❍	❍	❍	❍	❍	❍
Luontoon.fi -sivusto	❍	❍	❍	❍	❍	❍
Metsähallituksen tarjoama koulutus	❍	❍	❍	❍	❍	❍
Muu, mikä?_____	❍	❍	❍	❍	❍	❍

Kerro, miksi jokin on erityisen hyvää tai huonoa:

_____
_____
_____
_____
_____
_____

14b. Kuinka tyytyväisiä olette kokonaisuudessaan Syötteen kansallispuiston palveluiden ja rakenteiden määrään?

(5= erittäin tyytyväinen, 4=melko tyytyväinen, 3=ei kumpikaan, 2=melko tyytymätön, 1=erittäin tyytymätön)

5 4 3 2 1

erittäin tyytyväinen ❍ ❍ ❍ ❍ ❍ erittäin tyytymätön

Kerro miksi?

_____

_____

_____

15. Mitä toiveita teillä on Syötteen kansallispuiston kehittämiseksi (palvelut, rakenteet ja ympäristö), jotta se vastaisi paremmin yrityksenne tarpeita?

_____

_____

_____

_____

YLEINEN TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA MATKAILUYRITYSTEN VÄLINEN YHTEISTYÖ

16. Toimintaympäristö on mielestäni

(5 = erittäin hyvä, 4 = melko hyvä, 3 = keskinkertainen, 2 = melko huono, 1 = erittäin huono)

	erittäin hyvä 5	4	3	2	1 erittäin huono
matkailualan yrittäjyyden toimintaedellytyksien suhteen yleisesti Suomessa	❍	❍	❍	❍	❍
yrittäjyyden toimintaedellytyksien suhteen maakunnallisesti tai seudullisesti	❍	❍	❍	❍	❍
yrittäjyyden toimintaedellytyksien suhteen alueen sijaintikunnassa tai -kunnissa	❍	❍	❍	❍	❍
alueen yrittäjien keskuudessa	❍	❍	❍	❍	❍
yhteistyössä Metsähallituksen kanssa	❍	❍	❍	❍	❍
omassa yrityksessä	❍	❍	❍	❍	❍

17. Teettekö yhteistyötä muiden Syötteen alueen yritysten kanssa?

(5= erittäin paljon, 4=melko paljon, 3=jonkin verran , 2=melko vähän, 1=ei lainkaan)

5 4 3 2 1

erittäin paljon ❍ ❍ ❍ ❍ ❍ ei lainkaan

18. Millaisissa asioissa teette yhteistyötä Syötteen alueen muiden yritysten kanssa?

1 ❑ markkinointi	6 ❑ tuotekehitys	11 ❑ muu, mikä?
2 ❑ myynti	7 ❑ majoituspalvelut	_____
3 ❑ kalusto	8 ❑ ruokailupalvelut	
4 ❑ tapahtumat	9 ❑ ohjelmapalvelut	12 ❑ muu, mikä?
5 ❑ tuotteet	10 ❑ kuljetuspalvelut	_____

19. Kuinka paljon teette luontomatkailuun liittyvää yhteistyötä Syötteen alueella?

Yrityksellä on _____ kpl alihankkijoita.

Yrityksellä on _____ kpl tasavertaista yhteistyökumppania (asiakkaat maksavat suoraan ko. yrittäjälle)

Yritys toimii alihankkijana _____ (kpl) yritykselle.

_____
_____
_____
_____

METSÄHALLITUKSEN TUOTTAMA MATERIAALI

20. Mistä yrityksenne hakee tietoa Syötteen kansallispuistosta? (voit merkitä usean vaihtoehdon)

- ❑ Syötteen luontokeskuksesta
- ❑ Metsähallituksen luontoon.fi -sivustolta
- ❑ Metsähallituksen yleisiltä www-sivuilta (www.metsa.fi)
- ❑ Syötteen matkailualueen www-sivuilta (www.syote.fi)
- ❑ Metsähallituksen Retkikartta.fi -sivustolta
- ❑ alueellisilta www-sivuilta (Pudasjärvi, Taivalkoski, Posio)
- ❑ muilta www-sivuilta, mistä: _____
- ❑ esitteistä tai oppaista (retkeilyopas, ym)
- ❑ muualta, mistä_____

21a. Miten hyödyllisenä pidätte Metsähallituksen Syötteen kansallispuistosta ja sen luontoarvoista tuottamaa tietoa?

(5=erittäin hyödyllinen, 4=melko hyödyllinen, 3=keskinkertainen, 2=vain vähän hyödyllinen, 1=ei lainkaan hyödyllinen)

	erittäin hyödyllinen	5	4	3	2	1	ei lainkaan hyödyllinen	emme ole käyttäneet palvelua
Syötteen luontoon.fi -sivut		❍	❍	❍	❍	❍		❍
Kansallispuistot -lehti		❍	❍	❍	❍	❍		❍
Syötteen luontokeskuksen näyttely		❍	❍	❍	❍	❍		❍
esitteet ja muu painettu materiaali		❍	❍	❍	❍	❍		❍

_____
_____
_____
_____

21b. Millaista tietoa ja missä muodossa kaipaisitte kansallispuistosta ja sen erityispiirteistä?

_____

_____

_____

_____

22. Miten suhtaudutte Syötteen kansallispuiston logon käyttömahdollisuuteen yrityksenne markkinoinnissa?

❍ yrityksemme on kiinnostunut hakemaan logon käyttöoikeutta

❍ Emme ole kiinnostuneita sen käyttöönotosta. Miksi?

_____

_____

_____

_____

_____

KESTÄVÄ LUONTOMATKAILU

23a. Arvioikaa oheisessa liitteessä olevia kestävän luontomatkailun periaatteita Metsähallituksen hoitamilla suojelualueilla. Vastatkaa jokaiseen kohtaan.

(5 =erittäin hyvä, 4 =melko hyvä, 3 =ei kumpikaan, 2 =melko huono, 1 =erittäin huono)

	erittäin hyvä 5 4 3 2 1 erittäin huono
Kuinka hyväksyttävinä pidätte periaatteita yleisesti?	❍ ❍ ❍ ❍ ❍
Kuinka hyvin periaatteet sopivat yrityksenne omaan toimintaan?	❍ ❍ ❍ ❍ ❍
Kuinka toteuttamiskelpoisina pidätte periaatteita?	❍ ❍ ❍ ❍ ❍
Kuinka selkeitä ja ymmärrettäviä periaatteet ovat?	❍ ❍ ❍ ❍ ❍

23b. Arvioikaa miten kestävän luontomatkailun periaatteiden toteuttamisessa on onnistuttu. Miten hyvin onnistui/onnistuivat:

(5 =erittäin hyvin, 4 =melko hyvin, 3 =ei kumpikaan, 2 =melko huonosti, 1 =erittäin huonosti)

	erittäin hyvin 5 4 3 2 1 erittäin huonosti
yrityksenne ja sen asiakkaat	❍ ❍ ❍ ❍ ❍
yrityksenne sidosryhmät	❍ ❍ ❍ ❍ ❍
alueen muut yritykset	❍ ❍ ❍ ❍ ❍
Metsähallitus	❍ ❍ ❍ ❍ ❍

_____
_____
_____
_____
_____

24. Onko yrityksenne kiinnostunut olemaan EUROPARC Charter Partner Business?
Syötteen kansallispuisto on saanut EUROPARC Charter -jäsenyyden, ja seuraavassa vaiheessa alueen matkailuyrityksillä on mahdollisuus ryhtyä paikalliseksi yrityskumppaniksi.

❍ kyllä, yrityksemme on kiinnostunut ryhtymään paikalliseksi kumppaniksi
❍ ei miksi ei?

_____
_____
_____
_____
_____

TULEVAISUUS

Tämän osion kysymyksissä aikajänne on 5 vuotta.

25. Minkälaiset tulevaisuuden näkymät yrityksellänne on toiminnan kasvun suhteen?
(5= kasvaa merkittävästi, 4=kasvaa jonkin verran, 3=pysyy ennallaan, 2=supistuu jonkin verran, 1=supistuu merkittävästi)

		5	4	3	2	1	
Yrityksen toiminta	kasvaa merkittävästi	❍	❍	❍	❍	❍	supistuu merkittävästi

26. Minkälaiset tulevaisuuden näkymät yrityksellänne on henkilöstömäärän suhteen?
(5= kasvaa merkittävästi, 4=kasvaa jonkin verran, 3=pysyy ennallaan, 2=supistuu jonkin verran, 1=supistuu merkittävästi)

		5	4	3	2	1	
Yrityksen henkilöstömäärä	kasvaa merkittävästi	❍	❍	❍	❍	❍	supistuu merkittävästi

27. Kuinka tärkeänä pidätte Syötteen kansallispuistoa yrityksenne toiminnan kannalta seuraavien vuosien aikana?
(5= erittäin tärkeä, 4=melko tärkeä, 3=ei kumpikaan, 2=vain vähän tärkeä, 1=ei lainkaan tärkeä)

	5	4	3	2	1	
erittäin tärkeä	❍	❍	❍	❍	❍	ei lainkaan tärkeä

28. Kuinka arvioitte alueen matkailun kehittyvän seuraavan viiden vuoden aikana?
(5= kasvaa merkittävästi, 4=kasvaa jonkin verran, 3=pysyy ennallaan, 2=supistuu jonkin verran, 1=supistuu merkittävästi)

	kasvaa merkittävästi 5	4	3	2	1 supistuu merkittävästi
Matkailu Koillismaan alueella	❍	❍	❍	❍	❍
Matkailu Syötteen kansallispuiston alueella	❍	❍	❍	❍	❍

29. Oletteko kiinnostuneita lisäämään yrityksenne toimintaa tai kehittämään uusia tuotteita Syötteen kansallispuistossa? Näettekö kansallispuistossa hyödyntämättömiä mahdollisuuksia? Mitä edellytyksiä kansallispuistosta/toimintaympäristöstä mahdollisesti puuttuu?

ALUEEN KULTTUURIPERINTÖ

30a. Hyödynnetäänkö kulttuuriperintöä alueen matkailussa?
(5 = erittäin paljon, 4 = melko paljon, 3 = keskinkertaisesti, 2 = melko vähän, 1 = ei lainkaan)

	erittäin paljon 5	4	3	2	1	ei lainkaan
Koetteko, että alueen kulttuuriperinnössä on vielä matkailullisesti hyödyntämättömiä mahdollisuuksia?	❍	❍	❍	❍	❍	
Tuoko alueen kulttuuriperinnön tuntemus yritykselle/ yrityksenne tuotteelle lisäarvoa?	❍	❍	❍	❍	❍	
Aikooko yrityksenne jatkossa hyödyntää alueen kulttuuriperintöä toiminnassaan?	❍	❍	❍	❍	❍	

30b. Onko yrityksellänne tarvetta kulttuuriperintöön liittyvälle materiaalille? Minkälaista materiaalia kaipaisitte ja missä muodossa? (esim. sähköinen vs. paperi)

31a. Tuoko paikallisesta käsityöperinteestä ja sen tuotteista koostuvan tuoteperheen rakentaminen yhteisen tuotemerkin alle yrityksenne toiminnalle lisäarvoa?

- ❍ kyllä, yrityksemme pitää paikallisista käsityötuotteista koostuvaa tuotemerkkiä tarpeellisena
- ❍ ei, yrityksemme ei hyödy paikallisista käsityötuotteista

LIITE 2. 1(2)

Kestävän luontomatkailun periaatteet luonnonsuojelualueilla

Hyvin suunnitellut ja turvalliset reitit palvelevat kestävää luontomatkailua. Metsähallitus otti vuonna käyttöön 2004 Kestävän luontomatkailun periaatteet, joita pyritään edistämään kaikessa omassa toiminnassa sekä yhteistoiminnassa matkailuyrittäjien kanssa. Alla esitellään nämä yhdeksän kestävän luontomatkailun periaatetta ja esimerkkejä niiden sisällöstä luonnonsuojelualueilla, erämaa-alueilla ja suojeluohjelmakohteilla.

Kestävää luontomatkailua harjoitetaan hallinnassamme olevilla suojelu-, erämaa- ja suojeluohjelma-alueilla siten, että...

1. Luontoarvot säilyvät ja toiminta edistää luonnon suojelua

- Luonto on tärkeä matkan syy.
- Kävijöille kerrotaan luonnosta ja sen suojelusta.
- Matkailu ei häiritse luontoa, kaikki alueet eivät sovellu matkailukäyttöön.
- Ryhmät ovat pieniä, kuljetaan reiteillä aina kun mahdollista.
- Matkailua kanavoidaan palveluvarustuksen sijoituksella ja ohjeilla.
- Rakennetaan ympäristöön sopeutuvasti, luonnonkauniit alueet säilytetään rakentamattomina.
- Luonnon kulumista ja muita ympäristövaikutuksia seurataan, tarvittaessa niihin puututaan.

2. Ympäristöä kuormitetaan mahdollisimman vähän

- Toimitaan luonnon ehdoilla, vältetään kaikkea ympäristön kuormitusta.
- Tavoitteena on ympäristöä säästävä ja roskaton retkeily.
- Polttopuuta käytetään säästeliäästi.
- Päästöt veteen ja ilmaan minimoidaan ja suositaan uusiutuvia energialähteitä.
- Metsähallitus ja yrittäjät antavat hyvän esimerkin ympäristönsuojelusta.

3. Arvostetaan paikallista kulttuuria ja perinteitä

- Tutustutaan avoimin mielin paikalliseen kulttuuriin.
- Paikallinen kulttuuri otetaan mahdollisuuden mukaan huomioon tiedon ja elämysmahdollisuuksien tarjonnassa.
- Käytetään paikalliset olot hyvin tuntevia oppaita.

4. Asiakkaiden arvostus ja tietämys luonnosta ja kulttuurista lisääntyvät

- Hankitaan tietoa etukäteen.
- Tieto löytyy helposti ja on tarjolla kiinnostavassa muodossa.
- Annetaan mahdollisuus osallistua alueen hoitoon.
- Oppaat ovat hyvin koulutettuja.

5. Asiakkaiden mahdollisuudet luonnossa virkistymiseen paranevat

- Otetaan huomioon kaikki luonnossa liikkujat.
- Palvelut mitoitetaan kysynnän ja kohteen mukaan.
- Tarjotaan luonnonrauhaa ja opastettuja luontoretkiä.
- Matkailutuotteita kehitetään yhdessä yrittäjien kanssa.

6. Asiakkaiden henkinen ja fyysinen hyvinvointi vahvistuvat

- Suositaan lihasvoimin liikkumista.
- Huolehditaan asianmukaisesta retkeilyvarustuksesta.
- Tarjolla on helppoja ja vaativia retkikohteita.
- Tarjotaan mahdollisuus luontoelämyksiin.
- Rakenteet, reitit ja ohjelmapalvelut ovat turvallisia

7. Vaikutetaan myönteisesti paikalliseen talouteen ja työllisyyteen

- Käytetään mahdollisuuksien mukaan paikallisten yrittäjien tuotteita ja palveluja.
- Työllistetään mahdollisuuksien mukaan paikkakuntalaisia, mutta huomataan, että myös muualta tulleet ihmiset ja ideat voivat olla voimavara kotiseudun kehittämisessä.

8. Viestintä ja markkinointi on laadukasta ja vastuullista

- Asiatiedot ovat luotettavia.
- Tiedotus on avointa ja vuorovaikutteista.
- Markkinointi ei ole ristiriidassa luonnonsuojelun kanssa.

9. Toimintaa suunnitellaan ja toteutetaan yhteistyössä

- Asiakkaiden mielipiteet ovat tärkeitä.
- Järjestetään koulutusta yhdessä yrittäjien kanssa.
- Annetaan kaikille kiinnostuneille mahdollisuus osallistua suunnitteluun.
- Yhteistyössä asetetaan etusijalle ne, jotka sitoutuvat näihin kestävän luontomatkailun periaatteisiin.

Uusimmat Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisut

Sarja A

No 191 Marika Yliniva ja Essi Keskinen 2010: Perämeren kansallispuiston vesimakrofyytit – peruskartoitus ja näytteenottomenetelmien vertailu. 66 s.

No 192 Juutinen, R. ym. 2010: Lähteikköjen ennallistamistarve – kasviyhteisöjen ja ympäristön rakenteen tarkastelu. 59 s.

No 193 Juutinen, R. (toim.) 2010: Lähteikköjen ennallistamistarve – hyönteislajiston tarkastelu ja koko hankkeen yhteenveto. 133 s.

Sarja B

No 142 Sarlin, A., Nygrund, S. & Meriruoho, A. 2010: Företagsundersökning i världsarvet Kvarkens skärgård 2009. 46 s.

No 143 Sarlin, A., Nygrund, S. & Meriruoho, A. 2010: Merenkurkun saariston maailmanperintöalueen yritystutkimus 2009. 48 s.

No 144 Hyttinen, R. & Kortelainen, T. 2010: Pyhätunturin luontokeskuksen asiakastutkimus 2008. 48 s.

No 145 Airaksinen, S. & Kuusiniva, M. 2010: Syötteen luontokeskuksen asiakastutkimus 2008–2009. 39 s.

No 146 von Boehm, A. 2010: Nuuksion kansallispuiston kävijätutkimus 2009–2010. 60 s.

No 147 Laukkanen, M. 2010: Kolin kansallispuiston yritystutkimus 2009–2010. 67 s.

No 148 Leinonen, K., Seppänen, M., Raasakka, N. & Magga, A. 2011: Urho Kekkosen kansallispuiston kalastus- ja retkeilyselvitys 2008. 36 s.

No 149 Metsähallitus 2011: Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien tilinpäätös ja toimintakertomus 2010. 62 s.

No 150 Meri-Hilkka Mäkelä 2011: Leivonmäen kansallispuiston kävijätutkimus 2011. 62 s.

No 151 Karoliina Sarajärvi 2011: Syötteen kävijätutkimus 2010. 55 s.

No 152 Karoliina Sarajärvi & Veikko Virkkunen 2011: Syötteen yritystutkimus 2010. 47 s.

Sarja C

No 93 Virkkunen, V. 2011: Syötteen luontomatkailusuunnitelma 2011. 59 s.

No 94 Virkkunen, V. 2011: Sustainable Tourism Development Strategy 2011, Syöte National Park. 60 s.

No 95 Metsähallitus 2011: Lietveden ja Luonterin Natura 2000 -alueiden hoito- ja käyttösuunnitelma. 102 s.

No 96 Metsähallitus 2011: Öjenin hoito- ja käyttösuunnitelma 2010–2020. 51 s.

No 97 Metsähallitus 2011: Kallinkankaan Natura 2000 -alueen hoito- ja käyttösuunnitelma. 41 s.

No 98 Metsähallitus 2011: Etelä-Kuusamon suojelualueiden hoito- ja käyttösuunnitelma 2009–2018. 97 s.

No 99 Sari Alatossava 2011: Oulangan kansallispuiston luontomatkailusuunnitelma 2011. 49 s.

ISSN-L 1235-8983
ISSN 1799-5388 (verkkojulkaisu)
ISBN 978-952-446-854-1 (pdf)

www.metsa.fi/julkaisut